

Comparison of The Characteristics and Actions of the Superhero with the Hero in Animation and Shahnameh

Zahra Bahrami, MA Animation, Animation & Cinema Dpt., Faculty of Art and Architecture, Tarbiat Modares University, Tehran, Iran, z.bahrami@modares.ac.ir, ORCID: 0009-0002-8917-0809.

Sayed Najmedin Amir-Shahkarami (Corresponding Author), Associate Prof., Animation & Cinema Dpt., Faculty of Art and Architecture, Tarbiat Modares University, Tehran, Iran, najmedin@modares.ac.ir, najmedina14@gmail.com , ORCID: 0000-0002-3435-1963.

Abstract

The extensive dissemination of superhero narratives and the favorable reception of this storytelling modality have facilitated the emergence of superheroes endowed with diverse abilities. This acceptance has paved the way for the integration of these characters into live-action films, animation, and television series, with the production of such works ongoing. One contributing factor to the popularity of superhero characters is their presence within the collective memory. The parallels drawn between superhero narratives and mythological tales have rendered superheroes analogous to mythological heroes, as both categories of characters transcend the constraints of the real world and, through the exercise of their superhuman powers, foster empathy among the audience. The Pahlevan (hero) archetype occupies a distinctive position and enjoys considerable acclaim in ancient Persian literature, symbolizing national and Iranian identity. In a manner akin to superheroes, the origins of Pahlevans lie in epic narratives and poetry, with the similarities between superheroes and Pahlevans emanating from their shared mythological and epic heritages.

The development of a compelling superhero for the Iranian audience necessitates a thorough comparative analysis and comprehension of the actions of Iranian Pahlevans, as well as their distinctions from Western superheroes, in order to formulate a successful model capable of appealing to a global audience. Thus, **the objective** of this research is to conduct a comprehensive analysis of the characteristics, features, and actions of both Pahlavans and superheroes.

Despite the widespread appeal of superheroes and their resemblances to epic Pahlevans, **the research question** posited is: What similarities and differences exist between superheroes and Pahlevans regarding definition, nature, characteristics, and agency? **The research methodology** employed is qualitative, with data analysis—taking into account selected samples and the examination of characteristics—being descriptive and reliant on library-based data collection, encompassing books, articles, websites, theses, and visual resources pertinent to the subject matter. The examined collection, which centers on the superhero character, is selective, with a total of forty animated films and series categorized to investigate the common characteristics of superheroes. By considering the varied

characterization and symbolic actions of Pahlevans to elucidate their traits and compare them with those of superheroes, Ferdowsi's Shahnameh has been chosen as a case study.

The research findings indicate that Pahlevans, akin to superheroes, embody fundamental elements of mission, power, and identity, exhibiting considerable similarity in their intrinsic characteristics. Nonetheless, due to divergences in worldview, roles, and societal responsibilities, significant differences arise in their perspectives and operational scopes. Consequently, leveraging their intrinsic characteristics—given their substantial commonality with superheroes—facilitates greater audience acceptance, while emphasizing the Pahlevan's worldview may present novel insights for global audiences. Simultaneously, it is imperative to modernize the physical attributes of the Pahlevan and augment their powers to align with the preferences of audiences accustomed to superhero abilities. Therefore, by accentuating intrinsic characteristics and worldviews, updating physical actions, and incorporating national characteristics, symbols, and contexts that reflect Iranian identity, and by adhering to the principles of characterization while eschewing prevalent clichés, a model can be developed for the creation of a new character that possesses sufficient appeal for both Iranian and global audiences.

Keywords: Animation, Superhero, Hero, Characteristic, Action, Ferdowsi's Shahnameh.

مقایسه ویژگی‌ها و کنش‌گری ابرقهرمان در نمونه فیلم‌های منتخب پویانمایی با پهلوان در شاهنامه

زهرا بهرامی، دانش‌آموخته ارشد انیمیشن، گروه انیمیشن و سینما، دانشکده هنر و معماری، دانشگاه تربیت مدرس، تهران، ایران، z.bahrami@modares.ac.ir، (ORCID: 0009-0002-8917-0809)

سیدنجم‌الدین امیرشاه کرمی (نویسنده مسئول)، استادیار گروه انیمیشن و سینما، دانشکده هنر و معماری، دانشگاه تربیت مدرس، تهران، ایران، najmedin@modares.ac.ir، najmedina14@gmail.com، (ORCID: 0000-0002-3435-1963)

چکیده

جذابیت وافر شخصیت‌های ابرقهرمانی داستان‌نما^۱ بین بینندگان، موجب تعدد تولید آثار ابرقهرمانی مختلف پویانمایی^۲ و سینمایی شده است. همچنین شخصیت پهلوان، نمایانگر هویت ملی و ایرانی بوده و محبوبیت ویژه‌ای در آثار کهن فارسی دارد. پیشینه مشترک ابرقهرمان و پهلوان در اساطیر و اشعار حماسی زمینه‌ساز شباهت آنها است. هدف پژوهش، بررسی ماهیت، ویژگی‌های شاخص و کنش‌های پهلوان با ابرقهرمان است. با وجود محبوبیت ابرقهرمانان و وجوه تشابه آنها با پهلوانان حماسی ایرانی پرسش پژوهش این است که شخصیت ابرقهرمان و پهلوان چه شباهت‌ها و تفاوت‌هایی در تعریف، ماهیت، ویژگی‌ها و کنش‌گری دارند؟

¹ Comic strip

² Animation

روش پژوهش حاضر، کیفی و با رویکرد توصیفی-تحلیلی، بر اساس مقالات و داده‌های کتابخانه‌ای و منابع تصویری است. در راستای مقایسه ماهیت این دو شخصیت و کشف ویژگی‌های مختلف آنها، از داستان‌ها، چهل پویانمایی گونه ابرقهرمانی منتخب و شاهنامه فردوسی به عنوان الگویی معتبر استفاده می‌شود. یافته‌های پژوهش شباهت پهلوان و ابرقهرمان را در ویژگی‌های باطنی و عوامل ماهیتی مأموریت، قدرت و هویت نشان می‌دهد، اما تفاوت در نوع نگرش، نقش و مسئولیت‌پذیری در جامعه، موجب اختلاف زیادی در جهان‌بینی و گستره کنش‌گری آنها می‌شود.

کلمات کلیدی: پویانمایی، ابرقهرمان، پهلوان، کنش، ویژگی، شاهنامه فردوسی.

مقدمه

جذابیت داستان‌های ابرقهرمانی، موجب رشد این رسانه و گسترش تولید آثار سینمایی کنش‌زنده، پویانمایی و مجموعه‌های تلویزیونی و اینترنتی شده است. استقبال بینندگان از این آثار باعث خلق ابرقهرمانانی با توانایی‌ها، نژاد، ملیت‌ها و کنش‌های گوناگون شده، از فانتوم، سوپرمن و باتمن به عنوان اولین ابرقهرمانان مستقل، تا گروه‌های ابرقهرمانی مانند اونیورس ۳، لیگ عدالت ۴ و حتی خانواده ابرقهرمانی مانند چهار شگفت‌انگیز^۵ در داستان‌ها و شگفت‌انگیزان^۶ در پویانمایی، کماکان بر گستره ویژگی‌های شاخص آنها افزوده می‌شود. با این حال، عامل پنهان این محبوبیت ریشه در حافظه جمعی، نفوذ کهن‌الگوها و قهرمانان اسطوره‌ای در اذهان بینندگان دارد. در بیشتر اقوام کهن جهان مانند یونان باستان، اسکاندیناوی، بابل، هند، چین و ایران خصوصیات مشترکی در قهرمانان اسطوره‌ای دیده می‌شود که در دوران معاصر ابرقهرمانان با پشتوانه آنها در این زمینه جایگاه پیدا کرده‌اند. شباهت بین ابرقهرمانان با قهرمانان اسطوره‌ای در کنش مشابه آنها در مقابله با قوانین دنیای طبیعی و وجود نقاط ضعف در آنان مانند آشیل و سامسون بوده که به ابرقهرمانانی مانند سوپرمن رسیده است. این عوامل موجب همذات‌پنداری بیننده، همدلی، درک کنش و الگوپردازی از آنان می‌شود.

شخصیت پهلوان در ایران ریشه در داستان‌ها و اشعار حماسی دارد و مانند ابرقهرمان کارکرد قهرمان اسطوره‌ای را در این دوره ایفا می‌کند، همانطور که پهلوان و ابرقهرمان با هدف خدمت به مردم با عوامل تهدیدآمیز مقابله می‌کند. محبوبیت پهلوان در ایران ریشه طولانی دارد، از رستم جهان‌پهلوان تا پوریای ولی و در عصر حاضر جهان‌پهلوان تختی، پهلوانان دارای ویژگی‌های منحصر به فرد جسمانی و اخلاقی بودند که آنها را لایق این عنوان می‌کرد. همچنین ابرقهرمانان با ویژگی‌های اخلاقی خود، الگویی برای بینندگان جوان بوده و آنها را به کسب فضایی مانند شجاعت، مسئولیت‌پذیری و میهن‌پرستی علاقه‌مند می‌کند. اما جنبه پنهان ابرقهرمانان به شکلی غیر مستقیم کشورهای غربی را به عنوان قدرت برتر، منجی بشریت، نجات‌بخش انسان‌ها از نیروهای شر و برقرارکننده صلح جهانی معرفی می‌کند. این در حالی است که پهلوانان ایرانی نیز در ادبیات و فرهنگ ملی ما به عنوان نمادهایی از شجاعت و فداکاری شناخته می‌شوند و می‌توانند الگوهای مثبتی برای نسل جوان باشند. در این زمینه کامل‌ترین نمونه شاهنامه فردوسی است. شاهنامه با گستردگی ایات در داستان‌هایی پیوسته، می‌تواند شخصیت‌پردازی کامل‌تری از پهلوانان را در موقعیت‌های مختلف نبرد با دشمنان و موجودات شگفت‌انگیز، ارتباط با یکدیگر، مردم و جامعه ارائه داده و پهلوانان با کنش‌های متفاوت خود،

³ Avengers

⁴ Justice League

⁵ Fantastic Four

⁶ The Incredibles (2004)

شخصیت منحصر به فرد و نقاط ضعف و قوت خاص خود را نشان می‌دهند. در حالی که آثار حماسی سروده شده بعد از شاهنامه مانند بهمن‌نامه، بانوگنسب‌نامه، سام‌نامه، سمک‌عیار، داراب‌نامه، جئیدنامه و امیرارسلان، اغلب بر محور کنش‌های یک پهلوان شکل گرفتند که با وجود تعدد شخصیت‌ها در داستان‌هایی گسسته و منفرد، شخصیت‌پردازی بسیاری از آنان به جز پهلوان اصلی برای مخاطب ناشناخته باقی می‌ماند. به همین علت پهلوانان شاهنامه برای مقایسه با ابرقهرمانان داستان‌نما و پویانمایی مرجعی معتبر است. ضرورت پژوهش با استقبال بینندگان نوجوان ایران به ابرقهرمانان و تأثیرپذیری از آنها، لازم است تا جایگاه پهلوانان ایرانی در مقابل ابرقهرمانان غربی مشخص شود، در این راستا هدف پژوهش، بررسی مقایسه‌ای هویت، ویژگی‌های شاخص و کنش‌گری پهلوان با ابرقهرمان است. به علت تشابه نسبی ابرقهرمانان با پهلوانان حماسی ایرانی، پرسش پژوهش چنین است: ابرقهرمان و پهلوان چه شباهت‌ها و تفاوت‌هایی در تعریف، ماهیت، ویژگی‌های شاخص و کنش‌گری دارند؟

روش‌شناسی تحقیق

این پژوهش کاربردی با روش کیفی و رویکرد توصیفی-تحلیلی و استفاده از دانش، دیدگاه‌های علمی و مطالعه نمونه‌های منتخب بوده که بر پایه آثار کتابخانه‌ای اعم از کتاب‌ها، مقالات، سایت‌ها، پایان‌نامه‌ها و منابع تصویری تألیف شده است. مجموعه مطالعاتی با انتخاب چهل پویانمایی سینمایی و مجموعه‌ای (جدول ۱) با محوریت شخصیت ابرقهرمان و کنش مؤثر آن‌ها در طول روایت پویانمایی برای کشف و بررسی ویژگی‌های مشترک ابرقهرمانان دسته‌بندی شد، سپس با ملاحظه هر پویانمایی ویژگی و کنش‌های منحصر به فرد هر ابرقهرمان شناسایی شد. نمونه مطالعاتی برای درک ویژگی‌های پهلوان، شاهنامه فردوسی بوده و نحوه بررسی پهلوانان بر اساس کنش آن‌ها در موقعیت‌های مختلف و ارتباطشان با یکدیگر، مردم و جامعه است. در این جهت با مطالعه ابیات دو نسخه شاهنامه به تصحیح خالق مطلق و ژول مول، ویژگی‌ها و کنش‌های شاخص پهلوانان در داستان‌های مختلف یادداشت برداری و سپس ویژگی‌های مشترک در بین پهلوانان شناسایی و دسته‌بندی شد.

جدول ۱. مجموعه مطالعاتی مأخذ: تألیف نویسندگان		
فیلم‌های پویانمایی ابرقهرمانی مستقل	فیلم‌های پویانمایی ژانر ابرقهرمانی برگرفته از داستان‌نما	
●The Incredibles (2004) ●Megamind (2010) ●Big Hero 6 (2014) ●Samurai Jack (2001-2017) ●Henchman (2018) ●The Incredibles 2 (2019) ●Fearless (2020) ●Nezha (2019) ●Miraculous Tales of Ladybug and Cat Noir (2015-2020)	●Batman: Bad Blood (2016) ●The LEGO Batman Movie (2017) ●Spider-Man Into the Spider-Verse (2018) ●Teen Titans Go to The Movies (2018) ●Batman Ninja (2018) ●The Death of Superman (2018) ●Lego DC Batman Family Matters (2019) ●Teen Titans Go Vs Teen Titans (2019) ●Batman Hush (2019) ●Reign of The Supermen (2019) ●Wonder Woman Bloodlines (2019) ●Batman vs Teenage Mutant Ninja Turtles (2019) ●Superman Man of Tomorrow (2020) ●Deathstroke Knights and Dragons The Movie (2020) ●LEGO DC Shazam Magic and Monsters (2020) ●Marvel's Spider-Man (2017-	●Batman Mask of the Phantasm (1993) ●Batman & Mr. Freeze: Sub Zero (1998) ●Batman Beyond Return of the Joker (2000) ●Ultimate Avengers (2006) ●Next Avengers Heroes of Tomorrow (2008) ●The Spectacular Spider-Man (2008-2009) ●Green Lantern First Flight (2009) ●Batman Under the Red Hood (2010) ●Justice League Crisis On Two Earths (2010) ●Batman Year One (2011) ●Justice League: The Flashpoint Paradox (2013) ●Son of Batman (2014) ●Justice League Gods and Monsters (2015) ●Batman vs Robin (2015) ●Justice League vs Teen

	2020) ●Injustice (2021)	Titan (2016)
--	----------------------------	--------------

پیشینه تحقیق

جذابیت ابرقهرمان و قهرمان عامل پژوهش‌های مختلفی با رویکرد بررسی این دو شخصیت بوده اما تعداد پژوهش‌هایی که به آنها در پویانمایی پردازد و یا با یک شخصیت پهلوان ایرانی مقایسه کند، انگشت شمار است. در این راستا می‌توان به مقاله الهه شمس نجف‌آبادی و افسانه ناظری در سال ۱۳۹۶ با عنوان «اسطوره و ابرقهرمان‌سازی سینمایی مدرن از منظر مطالعات فرهنگی» در دوفصلنامه علمی-ترویجی پژوهشی هنر، سال هفتم، شماره سیزدهم اشاره کرد. این مقاله به معناسازی متفاوت و دلایل ظهور ابرقهرمان، تجدید حیات اسطوره در سینمای هالیوود و کودک ایران پرداخته است. نمونه دیگر پایان‌نامه کارشناسی ارشد پیام معنوی، رشته نقاشی دانشگاه هنر اصفهان در سال ۱۳۹۷ با عنوان «بررسی ویژگی‌های ظاهری ابرقهرمان در طراحی شخصیت رستم و کاپیتان آمریکا در پویانمایی» به راهنمایی استادان اصغر جوانی و مجید فدایی بوده که اصول طراحی شخصیت در پویانمایی تناسبات، حالات چهره، نحوه حرکت، متن داستانی شخصیت را بررسی کرده و بر مبنای آن ویژگی‌های ظاهری رستم در شاهنامه و کاپیتان آمریکا در پویانمایی را تحلیل کرده است. پژوهش دیگری در این زمینه، پایان‌نامه کارشناسی حامد توکلیان در سال ۱۳۹۵ با عنوان «ظرفیت‌سنجی مجموعه‌های نمایشی تلویزیونی در خلق ابرقهرمان ایرانی» به راهنمایی استاد محمدصادق مرکبی در دانشگاه صدا و سیما است. در این پژوهش با بررسی اسطوره پهلوان، سفر قهرمان، شناخت کارکردهای روانشناختی و دراماتیک در قهرمان، می‌تواند شخصیت سوپرمین و گرین‌آرو را با شخصیت رستم در شاهنامه با رویکرد اسطوره‌شناختی مقایسه کند. همچنین پایان‌نامه کارشناسی ارشد محمد کارگر با عنوان «ویژگی‌های طراحی ظاهر ابرقهرمان در آثار پربیننده پویانمایی (۱۳۷۸-۱۳۹۳)» در رشته پویانمایی دانشگاه تربیت مدرس با راهنمایی استاد سید نجم‌الدین امیرشاه کرمی در سال ۱۳۹۵، به قدرت‌های ابرقهرمان، طراحی فیزیکی و لباس متناسب با قدرت فوق‌بشری آنها پرداخته است. پژوهش دیگری در این زمینه پایان‌نامه کارشناسی ارشد محمدرضا بردبار با عنوان «زمینه‌های شخصیت قهرمان در پویانمایی» با راهنمایی استاد سعید توکلیان در دانشگاه صدا و سیما است که با بررسی سفر قهرمان و ریشه آن در اسطوره، انواع شخصیت ابرقهرمان و ابرشور در داستان‌نما، فیلم، پویانمایی را تحلیل کرده است. با توجه به رویکرد بررسی ابرقهرمان و قهرمان در تحقیق‌های پیشین که از منظر طراحی ظاهر، ویژگی‌های دیداری، اسطوره و کهن‌الگوی سفر قهرمان بودند، پژوهشی که به کنش‌ها، رفتار و عملکرد ابرقهرمان پردازد، مشاهده نشد. همچنین در دو پایان‌نامه آقایان معنوی و توکلیان تنها شخصیت رستم (به عنوان پهلوان) با ابرقهرمانان از نظر ویژگی‌های ظاهری و اسطوره‌شناختی مقایسه شده و فقدان تحلیل بر مبنای ماهیت، ویژگی‌ها و کنش‌شناسی ابرقهرمان با پهلوان دیده می‌شود. در همین راستا با وجود نیاز به ابداع ابرقهرمانی جذاب برای مخاطب ایرانی، ضروری است تا مقایسه‌ای همه‌جانبه در درک کنش‌های پهلوان ایرانی و تفاوت‌های آن با ابرقهرمان غربی انجام شود و تحقیق پیش رو به این موضوع می‌پردازد.

بحث و بررسی

قهرمان، پهلوان و ابرقهرمان

کهن‌الگوی قهرمان، با مفهوم ایثار عجین بوده که با غلبه بر محدودیت‌های قومی خود، همواره در جهت تحقق هدفی والا و نیازهای دیگران تلاش می‌کند (وگلر، ۱۳۸۶: ۵۹) و (کمبل، ۱۳۸۴: ۳۱). زندگی قهرمان با زایشی غیرمعمول آغاز شده و مسیر رشد و تکامل را در سفر و جنگ‌های مخاطره‌آمیز طی کرده و در نهایت با مرگی نمادین و غیرعادی پایان می‌یابد (روزنبرگ، ۱۳۸۶: ۱۷). واژه پهلوان ترکیبی از دو بخش pahlaw+an بوده و هم‌خانواده با واژه فارسی میانه پهلویک است (مکنزی، ۱۳۷۹: ۶۴، ۱۲۶). این کلمه با گذر زمان در زبان پارسی باستان و تبدیل آن از پرتوه به پرهوه و پلهوه و سپس با جابجایی ه با لام و حذف حرکت واو به پهلوی تغییر کرد که معنای اصلی آن پارت و پهلوی یعنی پارتی است (دهخدا، ۱۳۷۷: ۵۸۳۰). واژه پهلوی صفتی مربوط به مردان پارتی بوده که به دلیری و توانائی شهره بودند (کریستین سن، ۱۳۷۷: ۱۲۴-۱۲۵). معنای واژه پهلوان با تأثیر از آنها، دلیر، شجاع، نیرومند و درشت‌اندام بوده که با تداول زبان فارسی در قرون اخیر، به کشتی‌گیر و زورخانه‌کار متبحر در فنون ورزشکاری و زورآوری گفته می‌شود (دهخدا، ۱۳۷۷: ۵۸۳۰). پهلوان در باور ایرانیان نماد قدرتی پاک و آمیخته با خرد و ارزش‌های اخلاقی است که خصایصی چون وقار، توانائی، دلاوری و مردانگی را دربرمی‌گیرد (تقی‌پور، ۱۳۸۵: ۳۹-۴۰) و (صیرفی، ۱۳۸۷: ۴). این واژه مؤثر در فرهنگ و تمدن ایرانی، نمایانگر آرزوها و آرمان‌های مردم در اوج احساس حقارت ملت بوده که منافع جامعه را بر سود خویش ترجیح می‌دهد (فخراسلام و عربیانی، ۱۳۸۹: ۲۰۰).

از نظر یونگ و

لغت‌نامه وبستر،

ابرقهرمان فردی

همانند اساطیر بوده

که با کنش‌های

قهرمانی و

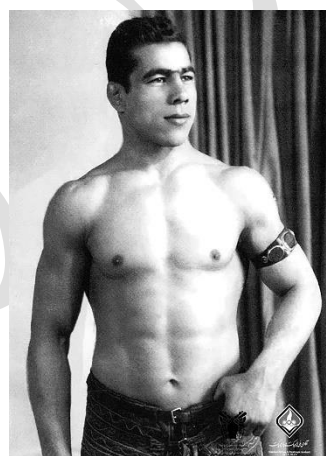
قدرت‌های

فوق‌بشری خود با

جرم و جنایت مبارزه

تصویر ۲: شمایل منسوب به محمود خوارزمی مشهور به پوریای ولی، مأخذ: URL 2

تصویر ۱: جهان‌پهلوان تختی با بازوبند پهلوانی، مأخذ: URL 1

کرده اما داستان او در دنیای واقعی و معاصر رخ می‌دهد (یونگ، ۱۳۸۶: ۳۴۰) و (Merriam-Webster, 2020). ابرقهرمان معمولاً توانائی‌های فرانسائی دارد که از آن برای برقراری عدالت استفاده می‌کند، اما می‌تواند فاقد نیروهای فوق‌بشری هم باشد (ترابی مهربانی، ۱۳۸۵: ۳۵۴). همانطور که پیشتر بیان شد، ریشه ابرقهرمانان و پهلوانان به قهرمانان اسطوره‌ای برمی‌گردد به همین دلیل تشابه نسبی بین آنها وجود داشته مانند هدف والای آنها و حمایت از مردم و جامعه، اما تفاوت‌هایی در کنش، حد قدرت و زمان خلق آنها دیده می‌شود.

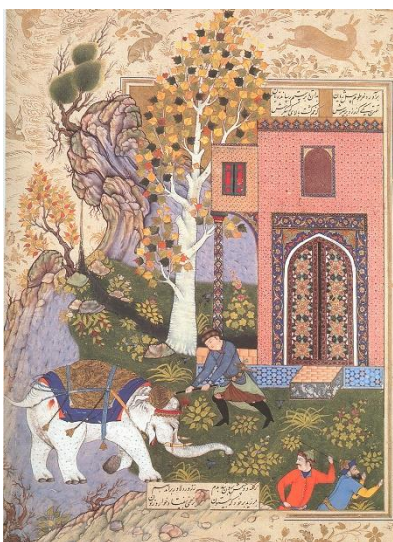
مقایسه ماهیت ابرقهرمان با پهلوان

با توجه به الگو و ریشه مشترک میان ابرقهرمان و پهلوانان، ضروری است تا ماهیت این دو شخصیت دقیق‌تر بررسی شود. در این زمینه پیترو کوگان با بررسی ابرقهرمانان غربی، به سه عامل اصلی و مشترک در همه ابرقهرمانان رسیده که تمام ویژگی‌های منحصر به فرد آنان اعم از اهداف و کنش‌ها، الگوی کسب قدرت‌ها، پوشش و ظاهر آنان در این عوامل خلاصه شده و این عوامل ماهیتی به

سه عامل مأموریت، قدرت و هویت تفکیک می‌شود. در این جهت برای مقایسه پایه‌ای لازم است تا پهلوان نیز با این عوامل ماهیتی سنجیده شده تا شباهت و تفاوت‌های بین آنها معلوم شود.

مأموریت

شکل‌گیری اولین مأموریت ابرقهرمانان زمانی بود که سوپرمن با استفاده از قدرتش به نفع بشریت و بتمن با عهد خود، زندگیش را وقف مبارزه با جرم و جنایت کرد. یک ابرقهرمان همیشه مأموریتی دارد که سوگند یاد کرده آن را محقق کند، او می‌داند که از قدرت‌های خارق‌العاده خود باید در راه هدفی اجتماعی و فداکارانه استفاده کند، با شرارت و بی‌عدالتی جنگیده و قهرمان ستم‌دیدگان باشد و فقط در این صورت لایق به تن کردن جامه ابرقهرمانی است. بدون این هدف، او مانند ابرشرور از نیرویش برای کسب درآمد، پیشبرد منافع خود و استعمار دیگران بهره می‌گیرد (Coogan, 2006: 30-31) و (Duncan & Smith, 2009: 226). البته مواقعی هم ممکن است که مأموریت و هدف خیرخواهانه ابرقهرمانان با مقاومت مردم و دولت مواجه شود، همانطور که در پویانمایی (The Incredibles (2004، نجات مردم و مبارزه با اشرار، موجب وضع قانونی علیه کنش ابرقهرمانان و محدودیت آن شد.

تصویر ۳: رستم و پیل سفید، اثر رضا عباسی، مأخذ: URL3.

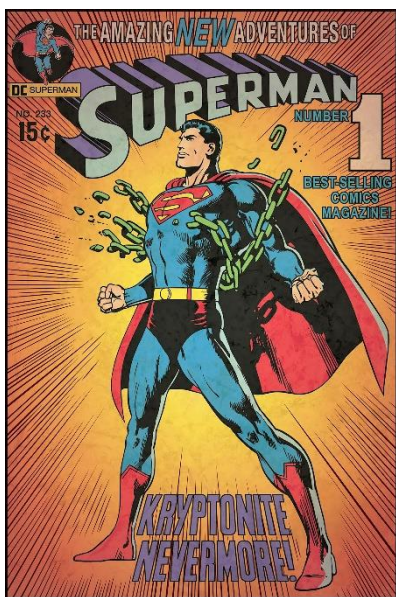
با توجه به مفهوم مأموریت و هدف در ابرقهرمانان که نوعی عهد قلبی و درونی در آنان بوده و از عوامل بیرونی مانند دولت‌مردان یا افراد خاصی دستور نگرفته و خودخواسته شکل می‌گیرد، در جهت مقایسه این عامل با پهلوان، کنش‌هایی که به شکل دستوری از طرف پادشاهان، بزرگان یا موبدان به پهلوانان شاهنامه واگذار می‌شود، لحاظ نشده و ملاک پژوهشگران در این زمینه، هدف درونی و قلبی پهلوانان بوده که به کنش آنان جهت داده و تمام اعمال و تصمیم‌هایشان بر این اساس گرفته می‌شود.

از نظر خالقی مطلق و سپهری، پهلوانان شاهنامه با هدف و مأموریت حفاظت از خانواده، مردم و کشور از کودکی تا نوجوانی آموزش فرهیختگی و پهلوانی می‌بینند. [هدف پاسداری از وطن و مردم که از کودکی در پهلوان شکل گرفته و بر این مبنا در جهت دفاع از کشورش آموزش می‌بیند، سرلوحه تمام اهداف وی قرار گرفته و دیگر اهدافی مانند فرمان‌برداری از پادشاهان و منافع شخصی پهلوان در صورتی که با این هدف غایی در تضاد نباشد، به آن عمل می‌کند.]

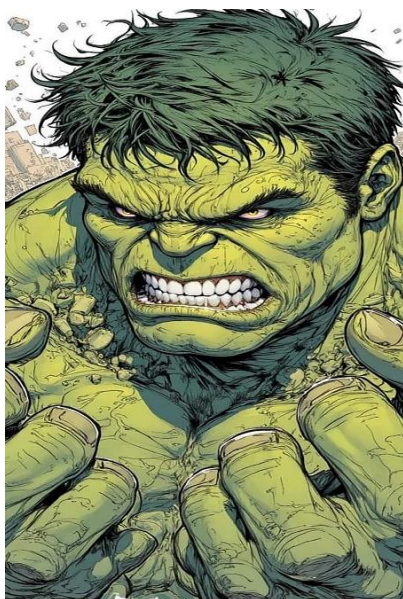
همچنین تعلیمات آنها به دو دسته مهارت‌های دانشی و جسمانی طبقه‌بندی شده و سن آغاز آن متغیر است. تعلیمات سهراب از سه سالگی شروع شده و تا ده سالگی به توانائی سپهسالاری لشکر میرسد (خالقی، ۱۳۶۶-۱۳۸۴/۲: ۱۰۱/۱۲۵-۱۰۰). تعلیم شاپور ذوالاکتاف (همان: ۲۹۱/۶-۲۲-۵/۲۹۲) و رستم در هشت سالگی کامل شده و با کشتن پیل سفید (تصویر ۳) مهارت رستم آشکار می‌شود (مول، ۱۳۵۳/۱: ۱۸۲/۱-۱۸۲۵/۱۸۳-۱۸۴۵). در حالی که هفت سالگی آغاز تحصیل کیخسرو است (خالقی، ۱۳۶۶-۱۳۸۴/۲: ۳۷۰/۲-۲۴۴۶/۳۶۸-۲۴۱۹). بر این اساس میانگین زمان تعلیم پهلوانان از سن هفت تا پانزده سالگی بوده و پس از بلوغ می‌توانند با پهلوانان بزرگ معاشرت کنند (خالقی مطلق، ۱۳۹۸: ۱۴۴-۱۴۲) و (سپهری، ۱۳۸۱: ۲۷۳-۲۷۷).

قدرت‌ها

از نظر دونکان و اسمیت، یکی از دلایل جذابیت ابرقهرمان برای بیننده، قدرت‌های شگفت‌آور و اغراق‌آمیز بوده که گستره این توانائی‌ها با خلق ابرقهرمانان جدید در داستان‌نما، پویانمایی و سینما افزایش می‌یابد. این قدرت‌ها در محدوده نیروهای ذهنی،

تصویر ۴: غلبه سوپرمن بر زنجیرهایی از جنس کریپتونایت، کاور (SUPERMAN #233 (1971)، مأخذ: URL4

تصویر ۵: هالک و غلیان خشم شدید، مأخذ: URL5

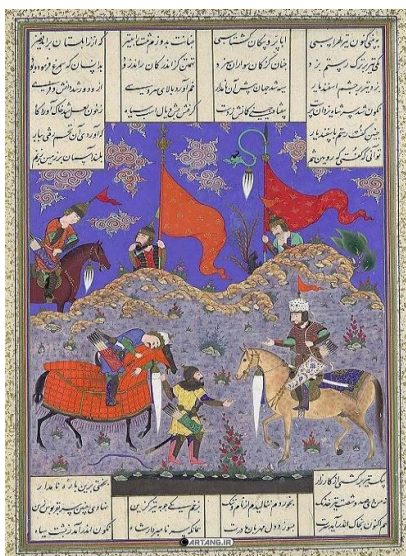
فیزیکی، جسمانی و برگرفته از عناصر، طبیعت و جانوران، جادو، فضا و زمان قرار می‌گیرد. [برای مثال پروفیسور اگزاویر^۷ (قدرت ذهنی)، سوپرمن (قدرت فیزیکی و جسمانی)، سایکلون^۸، آکوامن^۹ و هیومن تورچ^{۱۰} (قدرت کنترل باد، آب و آتش)، استورم^{۱۱} و ثور (قدرت کنترل آب و هوا و ایجاد رعد و برق)، اسپایدرمن، ولورین^{۱۲} و انیمال من^{۱۳} (قدرت برگرفته از حیوانات)، دکتر فیت^{۱۴} و دکتر استرنج^{۱۵} (قدرت جادو)، سیلور سرفر^{۱۶} (قدرت کنترل انرژی کیهانی، ایجاد سیاه‌چاله و سفر دکتر منتهن^{۱۷} (درک متفاوت خط زمان) در داستان‌ها و پویانمایی‌ها حضور دارند]. همچنین ابرقهرمانانی بدون توانمندی‌های فوق‌بشری مانند بتمن، فانتوم و آیرون‌من، می‌توانند با مهارت در مبارزه، استفاده از هوش برتر و تجهیزات پیشرفته خود به سطح یک ابرقهرمان با نیروهای فوق‌بشری ارتقا یابند.

در روایت داستان، توانایی جذاب ابرقهرمان باید محدودیت و نقصانی هم داشته باشد. نقاط ضعف می‌تواند جسمانی مانند ضعف سوپرمن مقابل کریپتونایت (تصویر ۴)

بوده و یا درونی و برگرفته از مشکلات روحی و شخصیتی ابرقهرمان باشد. برای مثال هالک با تنفر از خود و [خشم شدید] (تصویر ۵)، ثور با غرور، هیومن تورچ با گستاخی و اسپایدرمن با خجالت و [اختلال استرسی پس از حادثه (PTSD)] مقابله می‌کند. چنین نقاط ضعفی ابرقهرمان را باورپذیر کرده و موجب همذات‌پنداری بیننده می‌شود زیرا هیچکس بی‌عیب و نقص نیست (Duncan & Smith, 2009: 226-227). در پویانمایی Ultimate Avengers (2006)، به تنفر بروس بنر (هالک) از خودش و تلاش برای درمان و کنترل خشم مهارناپذیرش پرداخته می‌شود.

پهلوانان دارای دو قدرت توانایی‌های موروثی و فره ایزدی بوده که موجب پیروزی و برتری در جنگ‌ها می‌شود. فخراسلام، عربیانی و سپهری معتقدند اصلی‌ترین قدرت از والدین به ارث رسیده و از بدو تولد همراه پهلوانان است، مانند پیوند رستم با موجودات اساطیری که از پدرش زال پرورده سیمرغ (خالقی، ۱۳۶۶-۱۳۸۴: ۶۴۹/۳۴۶/۵-۶۵۱) و نسب ضحاک مادرش (همان: ۶۶۲/۳۴۷/۵-۶۶۴) دریافت

- 7 Prof. Charles Ferancis Xavier
- 8 Cyclone
- 9 Aquaman
- 10 Human Torch
- 11 Storm
- 12 Wolverine
- 13 Animal Man
- 14 Doctor Fate
- 15 Doctor Stephen Vincent Strange
- 16 Silver Surfer
- 17 Doctor manhattan

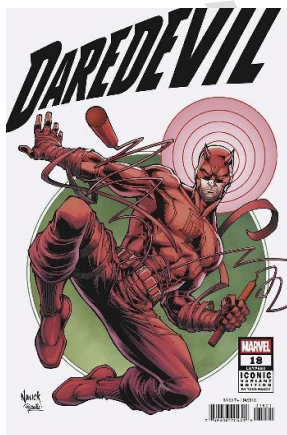
تصویر ۶: تیر خوردن اسفندیار روئین تن توسط

رستم، مأخذ: URL6

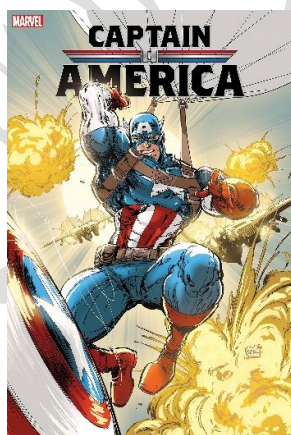
با این حال پهلوان با وجود توان خارق العاده خود دارای نقاط ضعف جسمانی و درونی است. تنها نقطه ضعف جسمی اسفندیار، چشمان آسیب پذیر (تصویر ۶) بوده که بر روئین تنی او غلبه می کند (خالقی، ۱۳۶۶-۱۳۸۴/۴۱۲/۵: ۱۳۸۴-۱۳۸۱). اما بیشتر پهلوانان به واسطه نقاط ضعف درونی دچار حوادث ناگوار یا شکست خود و دیگران می شوند، مانند طمع به سلطنت گشتاسب که مقدمات کشته شدن اسفندیار را فراهم می کند (همان: ۴۳۰/۵-۴۳۱/۴۳۱-۱۵۸۳/۴۳۱-۱۵۹۹). غرور توس، باعث مرگ فرود پسر سیاوش می شود (همان: ۴۰۳/۳-۴۰۴/۴۲-۲۰۵/۲۳۵)، و حسادت گرگین که زمینه ساز اسارت بیژن و خشم کیخسرو می شود (همان: ۳۱۲/۳-۳۱۶/۳-۱۲۰/۱۵۷-۴۹۵-۵۳۵/۳۴۳-۳۴۱/۳).

هویت

هویت ابرقهرمانی از اسم رمز^{۱۸} و لباس تشکیل شده و هویت مخفی ابرقهرمان بخشی از اسم رمز است (Coogan, 2006: به عقیده دونکان و اسمیت، عنوان ابرقهرمان می تواند نمایانگر قدرت، نگرش یا مشخص کننده نقش او در جامعه باشد، مانند فلش با

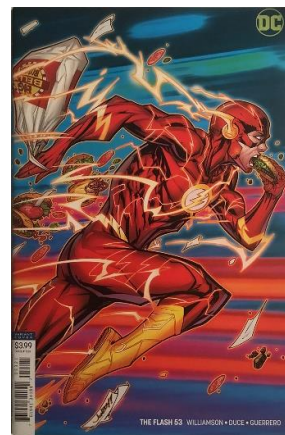
تصویر ۱۰: Daredevil #11 Iconic Variant اثر تاد ناوک، مأخذ: URL10

تصویر ۹: Captain America #11 کاور اثر گیوم مارتینز، مأخذ: URL9

تصویر ۸: The Punisher #81 اثر گیوم مارتینز، مأخذ: URL8

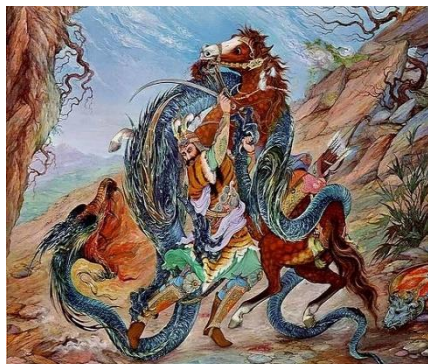

تصویر ۷: The Flash #53 (REBIRTH) Variant Cover اثر گیوم مارتینز، مأخذ: URL7

قدرت سرعت بالا (تصویر ۷)، پانیشر با نگرش خاص (تصویر ۸) و کاپیتان آمریکا (تصویر ۹) و نقش نمادینش در اجتماع لباس

ابرقهرمان با ایجاد تمایز ظاهری از ابرشروان، می‌تواند نماد بیرونی از جنبه‌های شخصیتی آن‌ها باشد مانند لباس قرمز در دودیل با دو شاخ کوچک که تداعی‌گر شیطان است (تصویر ۱۰).

هویت مخفی، ابرقهرمان را با زندگی دوگانه و متضاد عادی - ابرقهرمانی درگیر کرده و آنها در زندگی عادی، با ضعف‌های شخصیتی، مشکلات شخصی و روزمره مواجه شده که موجب همذات‌پنداری بیننده می‌شود. [مانند اسپایدرمن (پیتر پارکر) که در زندگی عادی با بی‌پولی، مشکلات کاری، تحصیلات، ارتباط با خانواده و دوستان و همچنین پنهان کردن هویت مخفی خود مواجه

تصویر ۱۱: رستم با زره ببریان در خان سوم، مأخذ:

URL11

است که پویانمایی مجموعه‌ای The Spectacular Spider-Man (2008-2009) به این مسائل می‌پردازد. همچنین پنهان نگه داشتن هویت مخفی برای ابرقهرمانان بسیار مهم بوده تا حدی که در پویانمایی The Incredibles 2 (2019)، از پاک کردن ذهن کسانی که به هویت مخفی آنها پی می‌برند، استفاده می‌شود. بعضی ابرقهرمانان مانند چهار شگفت‌انگیز، هویت مخفی ندارند اما اسم رمز و لباسی دارند که هویت ابرقهرمانی آنها را می‌سازد (Duncan & Smith, 2009: 226-228).

تعداد معدودی از ابرقهرمانان مانند دکتر استیفن استرنج، اسم شخصی خاصی دارند که نشانگر ویژگی‌های متفاوت آنها باشد، اما نام اکثر پهلوانان بر اساس ویژگی ظاهری آنها تعیین می‌شود. زال سفیدموی یعنی پیر (ندوشن، ۱۳۸۶: ۲۶۲)، رستم یعنی تن و بالایی ستر (کزازی، ۱۳۷۶: ۴۴۹-۴۵۰) و سیاوش یعنی دارنده اسب سیاه است (پورداوود، ۱۳۷۷: ۲۲۶-۲۳۴).

هر پهلوان افزون بر اسم خاص، چندین اسم رمز دارد که به ظاهر، اصل و نسب، قدرت و کنش‌های تأثیرگذار او اشاره می‌کند. پهلوان به این القاب افتخار کرده و هنگام جنگ، با بیان آن و رجزخوانی، روحیه دشمن را تضعیف می‌کند (ندوشن، ۱۳۴۸: ۳۱۰-۳۱۱).

القاب مهم رستم، جهان‌پهلوان (خالقی، ۱۳۶۶-۱۳۸۴: ۲/۳۴۱/۹۳)، گو تاج‌بخش (همان: ۲/۱۲۰/۳۰) و تهمن (همان: ۵/۴۱۸/۱۴۴۹) بوده و لقب خاص اسفندیار، روئین‌تن (همان: ۴/۲۹۴/۲۷۰۸) است. رستم تنها پهلوان شاهنامه با لباسی خاص بوده که با زره نفوذناپذیرش ببریان یا پلنگینه (تصویر ۱۱ و ۱۲) شناخته شده و در بیشتر نبردها برای غلبه بر دشمن آن را می‌پوشد (همان: ۳/۱۸۷-۱۳۵۹/۱۸۸-۱۳۶۱).

از نظر فخراسلام و عربیانی، هویت پهلوانی، زندگی فرهنگی و درونی پهلوان بوده و [شکسته شدن آن از مرگ بدتر است (همان: ۲/۱۶۵/۵۹۶)، حتی به خاک افتادن نام پهلوان، ننگ‌آور بوده مانند بهرام پسر گودرز که برای بازگرداندن تازیانه منقوش به

تصویر ۱۳: کاور Heroes Against Hunger

URL13 (1986)، مأخذ:

نامش از میدان نبرد، به تنهایی با دشمن می‌جنگد (همان: ۳/۸۹-۱۰۲۹/۹۲-۱۰۸۴). رستم نیز تسلیم فرمان گشتاسب (همان: ۵/۳۵۴/۷۵۰-۷۵۲) نمی‌شود زیرا هویت جهان‌پهلوانی او با اسارت در تضاد است (فخراسلام و عربیانی، ۱۳۸۹: ۲۰۸). پهلوانان با موفقیت‌ها و جنگاوری‌هایشان، شناخته شده و هویت مخفی ندارند.

کنش‌گری ابرقهرمان و پهلوان

از نظر فینگر، علت قهرمانی یک ابرقهرمان افزون بر قدرت‌های شگفت‌انگیز، پایداری در اعتقادات ارزشمند، کنش درست و روحیه قهرمانی است. بیشتر ابرقهرمانان در مبارزه، شانس پیروزی کم‌تری دارند زیرا ابرشرو

قدرت و نفرت بیشتری در اختیار دارد، اما ابرقهرمان با غلبه بر ضعف خود و با نیروی متأثر از قدرت روح والای انسانی، او را شکست می‌دهد (Fingeroth, 2007: 167). اِکو نیز معتقد است که از ابرقهرمانان قدرتمندی مانند سوپرمن می‌توان عجیب‌ترین تحولات سیاسی، اقتصادی، فناوری در جهان و نابودی نظام‌های فاسد و غیرانسانی را انتظار داشت. با این حال سوپرمن [در داستان‌نمای (Heroes Against Hunger (1986)] (تصویر ۱۳)، با تلاش برای حل مشکل گرسنگی در جهان، موجب بی‌اعتمادی و نفرت بین مردم شده و شکست می‌خورد (Eco, 2004: 163-164). طبق نگرش دونکان و اسمیت، بخشی از مسئولیت ابرقهرمان، محدودیت استفاده از قدرت خود در ایجاد تغییر عظیم ساختار جامعه است. او فقط می‌تواند اراده خود را به ابرشروران تحمیل کرده و از قدرتش برای جلوگیری از نقشه‌های پلید آنان استفاده کند. داستان‌نماهای میراکل من و اسکادران عالی^{۱۹}، و اچمن^{۲۰} و در تابستان سیاه^{۲۱} به این مفاهیم پرداختند (Duncan & Smith, 2009: 231). در عین حال تنها راه ایجاد تغییرات عظیم در

تصویر ۱۴: عبور گیو، کیخسرو و فرنگیس از رودخانه، مآخذ: URL14.

استخدام خود درآورده و قصد نابودی جهان و تشکیل دنیایی جدید مطابق اهداف خود را دارد اما در این راه از سوپرمن و بتمن شکست می‌خورد.

اما طبق نظر فخراسلام و عربیانی، تأثیر کنش پهلوان در جامعه خود بسیار زیاد بوده و می‌تواند تغییرات بزرگی ایجاد کند. رستم پهلوانی تاج‌بخش است که مسئول یافتن و به پادشاهی رساندن کیکباد بوده (خالقی، ۱۳۶۶-۱۳۸۴/۱: ۳۳۸-۳۳۹، ۱۵۴/۳۳۹-۱۴۹) و موجب دوام سلطنت کیکاوس (همان: ۱۸۲-۲۳۶/۲۰-۲۶۴، ۸۱/۲-۱۹۲/۹۰-۳۰۵) می‌شود (فخراسلام و عربیانی، ۱۳۸۹: ۲۰۸). همچنین گیو با فداکاری موظف به جستجو و بازگرداندن کیخسرو به ایران (تصویر ۱۴) برای ولیعهدی است (خالقی، ۱۳۶۶-۱۳۸۴/۲: ۴۱۴-۴۱۵، ۴۵۸/۴۷۴)، و توس با مخالفت ولیعهدی کیخسرو، موجب برگزاری آزمون تعیین صلاحیت توسط پادشاه بین فریبرز و کیخسرو می‌شود (همان: ۴۵۷/۲-۴۶۴-۵۸۵/۴۶۴-۵۱۳).

در عین حال رحیمی، اکبری و صمصام معتقدند، پهلوانانی مانند رستم (همان: ۳۹۱/۱۵۰/۲-۳۹۴)، سیاوش (همان: ۲۶۸/۲-۲۶۹/۱۰۱۵-۱۰۱۵/۲۶۹) و کاوه آهنگر (همان: ۶۷/۱-۶۸-۲۰۰/۲۱۵) با تعیین حد قدرت پادشاهانی مانند کیکاوس و ضحاک ماردوش و مقاومت در برابر خودکامگی آنها و تضییع حقوق مردم، مقام معنوی خود را بالاتر از مقام او قرار می‌دهند، زیرا پهلوان نماد مردم (رحیمی، ۱۳۶۹: ۲۰۶) و (اکبری و صمصام، ۱۳۹۵: ۴)، نجات بخش کشور و مایه هراس قدرتمندان است (فخراسلام و عربیانی، ۱۳۸۹: ۲۱۳).

جایگاه ابرشرور بر کنش‌گری ابرقهرمان و پهلوان

¹⁹ Miracelma and Squadron Superme (1985)

²⁰ Watchmen (1986)

²¹ In Black Summer (2007)

تصویر ۱۵: کشته شدن سیاوش به دست گروی زره در حضور افراسیاب و گرسیوز، اثر حسن اسماعیل زاده، مایخذ: URL15.

به اعتقاد دونکان و اسمیت، تفاوت یک ابرشورور از دیگر شروران، در وسعت عمل و کنش او نهفته بوده و یک ابرشورور بسیار قدرتمند با اهداف فوق العاده خطرناک، لایق رویارویی با ابرقهرمان و فضایل شخصیتی اوست. خصوصیات متمایز ابرقهرمان در تقابل با ابرشورور دیده شده و با پیروزی بر او تجارب ارزشمندی کسب می‌کند.

ابرشوروران کنشگر و تغییر دهنده جهان بوده و کنش آنها، داستان را وارد مرحله جدیدی می‌کند در حالی که ابرقهرمانان، کنش‌پذیر، معمولاً محافظه‌کار و راضی به وضعیت موجود دنیای خود هستند. مهم‌ترین کنش ابرقهرمان، زمانی است که ابرشورور با کنشی شگفت‌آور،

ابرقهرمان را مجبور به واکنش می‌کند. چنین وضعیتی با ایجاد چالش و درگیری با موانع جدید، موجب بازنگری در اهداف و اعتقادات ابرقهرمان و انتخاب مستحکم‌تر آنها می‌شود زیرا یک قهرمان در هر شرایطی باید درست‌ترین کار را انجام دهد (Duncan 2009: 229). پویانمایی (Injustice (2021). به حد کنش ابرقهرمانان در مقابل ابرشوروران و پایداری بر اعتقاداتی مانند عدم کشتن انسان‌ها و ابرشوروران می‌پردازد، همچنین نشان می‌دهد که ابرقهرمان بدون اعتقادش تبدیل به تهدیدی علیه مردم می‌شود، مانند سوپرمن که به واسطه کنش شرورانه جوکر، دچار خطای فکری و اعتقادی شده و با کشتن ابرشوروران و مجازات افراطی آنها سعی در ایجاد صلح در جهان و برقراری عدالت داشته اما با تحمیل اراده خود بر جهانیان موجب آشوب در آن می‌شود. همانند ابرشوروران، پهلوانان بدکاری مانند سلم و تور (خالقی، ۱۳۶۶-۱۳۸۴/۱: ۱۰۸-۲۸۸/۱۱۱-۳۳۸)، گرسیوز (همان: ۳۳۳/۲-۱۹۳۴/۳۴۲-۲۰۷۶) و گروی زره (همان: ۳۵۷/۲-۲۲۸۵/۳۵۸-۲۲۸۱) با خبث و شرارت طینت خود منشاء جنگ و تباهی‌اند. ضحاک، یکی از مهم‌ترین شخصیت‌های پلیدی بوده که ایران را در محنت و تباهی می‌افکند (همان: ۵۵/۱-۱۴-۱۵۶). کنش‌های افراسیاب تورانی در راستای جنگ و تصاحب ایران است. او با نیرنگ زمینه کشته شدن سهراب را به دست رستم فراهم کرده (همان: ۱۲۸/۲-۱۳۶/۱۲۹-۱۴۱) و با کشتن سیاوش بی‌گناه (همان: ۳۴۹/۲-۲۱۷۵/۳۵۳-۲۲۳۴) موجب جنگ‌های طولانی کین‌خواهی بین دو کشور می‌شود (همان: ۶۸/۳۸۳/۲). در شاهنامه نیز شخصیت بدکار ککشگر و پهلوان کنش‌پذیر است. کنش پهلوان در واکنش به کنش بدکار و بیشتر به شکل انتقام‌جویی پهلوان از او نمود پیدا می‌کند. مانند کین‌خواهی سوفزای از خوشنواز (مول: ۱۳۵۳/۶-۵۵-۴۲/۵۶)، انتقام‌جویی گيو از تژاو (خالقی: ۱۳۶۶-۱۳۸۴/۲: ۹۶-۱۱۵۲/۹۹-۱۱۹۳) یا کشتن سرخه به خون‌خواهی سیاوش (همان: ۳۹۰/۲-۳۹۲/۳۹۶-۱۹۹).

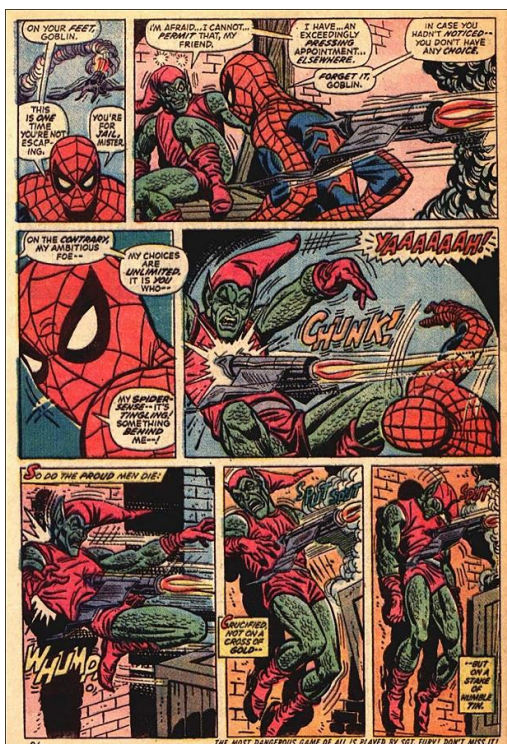
خاستگاه و کنش‌گری ابرقهرمان و پهلوان

طبق نظر گولارت، داستان منشاء شکل‌گیری ابرقهرمان، برای شناخت ماهیت خارق‌العاده او ضروری بوده و معمولاً شامل یک تجربه تحول‌آفرین فیزیکی و احساسی است. خاستگاه ابرقهرمان، راه میانبری به کسب قدرت‌های جادویی بوده و تصور چنین رویدادی برای بیننده نوجوان شگفت‌انگیز است (Goulart, 1997: 230). همچنین به نظر چادویک داستان‌های منشاء ابرقهرمان، تأثیر زیادی بر بیننده گذاشته و معمولاً با ایجاد آسیب و رنج زیاد موجب رشد و تعالی ابرقهرمان می‌شود (Chadwick, 1997: 34). برای نمونه، داستان خاستگاه اسپایدرمن^{۲۲} و بت‌من^{۲۳} با ایجاد آسیب درونی باعث تغییر در عملکرد و اهداف آنها می‌شود. به خاستگاه

^{۲۲} خاستگاه اسپایدرمن با کشته شدن عموی او (بن پارکر) شکل گرفته و اسپایدرمن (پیتز پارکر) خود را مقصر این حادثه دانسته زیرا پس از بروز قدرت‌هایش سعی

بتمن در پویانمایی (2011) Batman Year One و همچنین به خاستگاه اسپایدرمن دنیای ۱۶۱۰ (مایلز مورالز) که با کشته شدن اسپایدرمن (پیت پارکر) پیش چشمانش و همچنین مرگ عمویش اتفاق می افتد در فیلم پویانمایی Spider-Man Into the Spider-Verse (2018) اشاره می شود. همین طور پویانمایی Justice League: The Flashpoint Paradox (2013) نشان می دهد که با تغییر خاستگاه ابرقهرمانان، هدف و کنش آنها چگونه تغییر می کند. در عین حال آسیب درونی خاستگاه می تواند به نقطه ضعف ابرقهرمان تبدیل شود، مانند فیلم پویانمایی Batman: Bad Blood (2016) که تالیا الغول از ترومای بتمن (حادثه کشته شدن والدینش) استفاده کرده و او را شستشوی مغزی می دهد تا برای اهدافش از او استفاده کند.

همانطور که پیشتر بیان شد قدرت های پهلوان مؤروثی بوده و یا از طریق فرقه ایزدی کسب می شود، همچنین هدف غایی وی حفاظت از مردم و کشور بوده که حتی با رخ دادن یک حادثه دردناک برای پهلوان، اهدافش تغییری نمی کند. برای مثال اهداف و کنش رستم پس از کشته شدن سهراب، همچنان حفظ ایران و نجات جان مردم بوده و تفاوتی نمی کند، زیرا با وجود امتناع و تعلل کیکاوس از دادن نوشدارو به رستم برای نجات سهراب، رستم همچنان منافع مردم و کشور را بر ناراحتی و انتقام گیری از او بالاتر می داند.

همچنین زمانی که رستم پس از کشته شدن سیاوش به توران حمله می کند، هدف غایی او پاسداری از مردم و جایگاه ایران زمین بوده که کنش او به شکل خون خواهی شاهزاده ایرانی نمود پیدا می کند. بنابراین پهلوان حوادث دردناک را تحمل کرده و به هدف نهایی خود پایبند می ماند، در نتیجه در شاهنامه پهلوانان حادثه تحول آفرینی ندارند که موجب کسب قدرت یا تغییری در اهدافشان شود.

تفاوت مرگ ابرقهرمان و پهلوان با ابرشرور

مرگ ابرشرور اغلب به علت بی دقتی و با حوادثی مانند سقوط در آب یا انفجار مقرر همراه بوده که با گم شدن جسدش احتمال دارد زنده باشد. بر خلاف مرگ برخی از شروران خرده پا که سال ها ثابت باقی می ماند، هنگامی که یک ابرشرور معروف و تأثیرگذار به شکل واضحی می میرد، پس از مدتی آشکار می شود که به دلایلی نمرده و یا فرد کشته شده ربات

نصیر ۱۶: مرگ گرین گابلین در the Amazing Spider-Man # 122 (1973) مأخذ: URL16

انسان نما، کلونی^{۲۴} از ابرشرور و یا خلافتکاری گمنام در لباس وی بوده است (Duncan & Smith, 2009: 234). برای مثال مرگ

گرین گابلین^{۲۵} (تصویر ۱۶)، نمونه خوبی از کشته شدن به دلیل اشتباه خود، نمردن و بازگشتن ابرشرور در داستان نما می باشد. در

در کسب درآمد از آنها داشته و نسبت به وقوع جرم و دزدی پول بی تفاوت است، در حالی که می توانست جلوی آن را بگیرد. سپس همین مجرم در خلال یک دزدی عمومی او را می کشد. پس از آن اسپایدرمن با خود عهد می بندد تا از قدرتش برای نجات مردم و مبارزه با خلافکاران استفاده کند.

^{۲۳} خاستگاه بتمن بر اساس حادثه هولناک کشته شدن والدین بروس وین (بتمن) در کودکی توسط یک خلافکار خرده پا جلوی چشمانش شکل می گیرد، پس از آن بروس وین عهد می بندد تا با جرم و جنایت در شهر گاتهام مبارزه کرده، خود و ثروتش را وقف این کار کند.

^{۲۴} Clone، در داستان های مارول به معنای انسان شبیه سازی شده و مصنوعی است که بر اساس دی ان ای یک شخص خاص در آزمایشگاه ساخته شده و دارای ظاهر، خاطرات و قدرت های یکسان با فرد بوده که می تواند نیروهای جدید یا بیماری هایی مانند فروپاشی سلولی داشته باشد. بدن همه کلون ها در لحظه مرگ پودر شده و جسدی از آنها باقی نمی ماند.

^{۲۵} گرین گابلین در داستان نمای the Amazing Spider-Man # 122, (1973) کشته شده و پس از غیبت نسبتاً طولانی به داستان نما بازگشته و علت نمردن او در

پویانمایی (2019) Batman vs Teenage Mutant Ninja Turtles شریدر پس از مبارزه با بتمن و سقوط در مخزن سم جوکر و

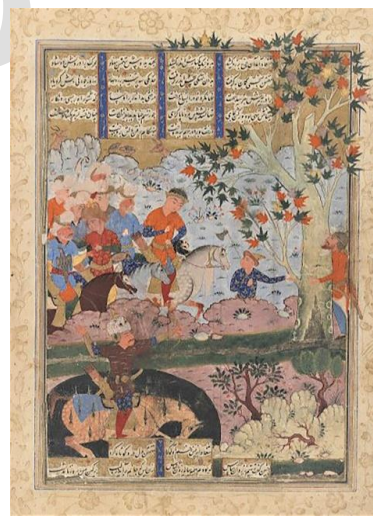

تصویر ۱۷: کشته شدن سهراب بدست رستم، اثر قولر آقاسی، مأخذ: URL17.

انفجار مقر، به نظر کشته می‌شود، اما در پایان او از زیر آوار بیرون آمده و ظاهری مشابه جوکر پیدا کرده است. همچنین در پویانمایی Batman & Mr. Freeze: SubZero (1998) مستر فریز با سقوط در آب و انفجار مخفیگاه و اعلام مرگش در اخبار، همچنان زنده مانده و خرس‌های قطبی‌اش او را نجات داده‌اند. تیلور بیان می‌کند که تجارت رسانه‌ای بر اتفاقات و تأثیرگذاری ابرقهرمان در دنیایش اثر گذاشته و او به عنوان کالایی برای بهره‌برداری شرکت‌های بزرگ، امکان تغییر اساسی و پیر شدن را ندارد (Taylor, 2007: 350).

مرگ ابرقهرمان نادرتر از مرگ ابرشرور بوده اما مرگ موقتی در داستان‌ها کم نیست. مانند اسپایدرمن در داستان‌نمای (۲۰۲۰) ۵۵-۵۲ the Amazing Spider-Man #، که برای نجات دوستانش به دست کیندرد^{۲۶} ابرشرور کشته می‌شود، اما دوباره زنده شده و به داستان بازمی‌گردد. همچنین مانند مرگ سوپرمن در پویانمایی The Death of Superman (2018) که در قسمت دوم آن با نام Reign Of The Supermen (2019) زنده می‌شود. برخلاف مرگ مبهم ابرشروران که با کنش اشتباه آنها و یا تصادفی روی می‌دهد، مرگ ابرقهرمانان بسیار واضح و نمادین، با از جان‌گذشتگی و داشتن هدفی والا در نجات انسان‌ها رخ داده تا در ذهن بیننده حک شود و تأثیرگذار باشد.

از نظر ندوشن، مرگ بیشتر پهلوانان معروف و تأثیرگذار در شاهنامه عمدتاً با عواملی غیرعادی رخ داده و حتی مرگ ظاهری پهلوان در جنگ، عامل پنهانی مانند افسون، نیرنگ و حوادثی غیرطبیعی دارد (ندوشن، ۱۳۴۸: ۳۸۶). با اینحال کنش پهلوان علت اصلی کشته شدن اوست. برای مثال رستم با نیرنگ شعاد و پادشاه کابل (تصویر ۱۸) کشته می‌شود (خالقی، ۱۳۶۶-۱۳۸۵: ۴۴۴/۵-۴۴۶/۶-۸۲) اما علت این تقدیر شوم، کشتن اسفندیار است (همان: ۱۲۸۷/۴۰۲/۵-۱۲۹۰). توس، گیو، بیژن و فریبرز با اهمیت ندادن

تصویر ۱۸: لحظه مرگ رستم درون گودال، مأخذ: URL18. تصویر ۱۹: کشتن خزروان دیو بدست هوشنگ، مأخذ: URL19.

به نصیحت کیخسرو و تعلل در عبور از ریگزار، در کولاک برفی غیرعادی مدفون می‌شوند (همان: ۳۶۷/۴-۳۶۹/۳۶۹-۳۰۴۶/۳۰۷۵).

داستان‌نمای (1997) Spider-man: The Osborn Journal مشخص می‌شود.

بی‌تجربگی سهراب و نیرنگ رستم (همان: ۱۸۲/۲-۸۱۷/۱۸۳-۸۲۵) موجب کشته‌شدن او (تصویر ۱۷) در مبارزه دوم می‌شود (همان: ۸۴۷/۱۸۵-۸۵۵). با وجود دسیسه شروران در کشتن سیاوش (همان: ۳۴۰/۲-۲۰۷۰/۳۴۱-۲۰۵۴) عامل اصلی مرگ او انتخاب کنش ارزشمند پایندی بر عهد و پیمان است (مول، ۱۳۵۳: ۱۹۹/۲-۲۳۸۱/۲۰۰-۲۳۸۶). کنش شخصیت‌های بدکار در شاهنامه عامل مرگشان بوده که به درگیری یا کین‌خواهی پهلوانان و کشتن آنها منجر می‌شود (ندوشن، ۱۳۴۸: ۳۸۸). مانند کین‌خواهی کیومرث و هوشنگ (تصویر ۱۹) از خزروان دیو به خون‌خواهی سیامک (خالقی، ۱۳۶۶-۱۳۸۴: ۱/۲۳-۳۶/۲۵-۶۷)، کشتن افراسیاب به دست کیخسرو به کین‌خواهی سیاوش، نوذر و آغری‌رث (همان: ۳۲۱/۴-۳۲۲/۳۲۲-۲۳۴۲-۲۳۶۸).

ابرقهرمان زن و پهلوان بانو:

نایت معتقد است در قرن اخیر قهرمانان زن داستان‌نما، آثار سینمایی و فیلم‌های پویانمایی بلند از الگوهای کلیشه‌ای و سستی زنانه به سمت نقش‌هایی قدرتمند تکامل یافتند که فقط به مردان اختصاص داشت (Knight, 2010: viii-xvi). ترابی بیان می‌کند که تا سال ۱۹۴۰، زنان و محدود قهرمانان مونث در داستان‌نما با ایفای نقش‌های فرعی و بی‌توجهی ناشران در شخصیت‌پردازی، بیننده جذب نمی‌کردند. این نگرش غالب مردسالارانه در داستان‌نما موجب نگرانی ویلیام مولتون^{۲۷} روانشناس می‌شود، زیرا با فقدان ویژگی‌های عاطفی ابرقهرمانان مرد، آنها ابرانسان محسوب نمی‌شوند (ترابی مهربانی، ۱۳۹۳: ۵۲). بنابراین مولتون برای بهینه‌سازی داستان‌نما، واندرومن را با نگرش توانمندسازی زنان و فرهنگ‌سازی برابری جنسیت‌ها خلق می‌کند. واندرومن می‌تواند مانند ابرقهرمانان مرد، با استفاده از قدرتش بر دشمنان تسلط یابد اما رویکرد عاشقانه، لطیف و زنانه خود را حفظ می‌کند (Daniels, 2000: 19-33). در پویانمایی Wonder Woman Bloodlines (2019) به خاستگاه واندرومن و اهدافش، جزیره تمیسکیریا و زنان آمازونی اشاره می‌شود.

اما کوگان و کوکا معتقدند که نویسندگان داستان‌های واندرومن پس از مرگ مولتون و عدم درک دیدگاهش، با نگرشی مردانه تغییرات مهمی ایجاد کردند که شامل تصویرسازی اغراق‌آمیز واندرومن و تبدیل هدف او از آموزش صلح و عشق و برابری به جنگ و قدرت‌طلبی می‌شود. حتی در مجموعه داستان‌نمای نیو ۵۲، خاستگاه و آموزش از استادان زن آمازونی با آرس خدای جنگ جایگزین می‌شود. با این تغییرات و کنش مشابه بتمن و سوپرمن، واندرومن در راستای اهداف مولتون و انتقاد از نگرش غالب جامعه درباره جنسیت قرار ندارد، بلکه او با هنجار مردانه جایگزین شده است (Coogan, 2018: 7-10) و (Cocca, 2016: 49-52).

از نظر استالر، استادان زن اندکی وجود دارند که راهنمای زنان ابرقهرمان باشند، زیرا اغلب آنها مانند بت‌ومن و دختران پویانمایی پاورپاف گرلز^{۲۸} توسط مردان آموزش دیده و فقدان شخصیت مادری این عقیده را تقویت می‌کند که دانش زنانه نقشی در شکل‌گیری ابرزنان ندارد، اما نکته مهم این است که قدرت عشق در زنان، ذاتی بوده و از استادان مرد کسب نشده است (Stuller, 2013: 20).

طبق نظر کوکا بازنمایی معنایی در همذات‌پنداری، موجب اهمیت واندرومن به عنوان یک ابرقهرمان و آغازکننده تغییر در داستان‌نما می‌شود، زیرا با اکثریت غالب شخصیت مردان سفیدپوست در داستان‌ها، گروه‌های زنان و رنگین‌پوستان مجبور به همذات‌پنداری با شخصیت‌های مرد شدند، در صورتی که مردان نیازی به همذات‌پنداری با محدود شخصیت‌های فرعی رنگین‌پوست و زنان نداشتند. این امر موجب کاهش درک در تفاوت نگرش و تخیل افراد مختلف جامعه می‌شود. بازنمایی متنوع نشان می‌دهد که هرکسی می‌تواند قهرمان باشد (Cocca, 2016: 6).

²⁷ William Moulton Marston (1893-1947)

²⁸ The Powerpuff Girls (1998-2005)

بازنمایی معنایی از نظر استالر با بازنمایی صرفاً فیزیکی متفاوت است و باید تفاوت انتخاب کنش در ملیت و جنس‌های مختلف را نشان دهد. برای مثال کنش زنانه ابرقهرمانی با تمرکز بر همکاری، عشق و مصالحه‌گری، با ابرقهرمانان مرد متفاوت است. زیرا زنان به واسطه عشق و خیرد می‌توانند بر خود و دیگران نظارت داشته باشند (Stuller, 2013: 20). اما اگر این شخصیت‌ها همچون مردان فکر و عمل کنند، دیگر تفاوتی با آنها ندارند، مانند بعضی از زنان ابرقهرمان پس

از واندرومن که توانستند با خاستگاه، قدرت‌ها و داستان‌های منحصر به فرد خود بینندگان بسیاری را جذب کنند اما پیشرفتی در کنش و نگرش زنانه نداشتند که متفاوت با ابرقهرمانان مرد باشد.

مذهب معتقد است داستان‌های زنان شاهنامه با هدف آگاهی جامعه به ارزش حقیقی زن بوده و خصلت‌هایی مانند یکتاپرستی، اخلاق‌مداری، فداکاری، شجاعت، توانایی، خردمندی و مردم‌داری را فضیلتی در زنان معرفی می‌کند. زیبایی ظاهری تنها عامل برتری آنان نبوده و با دیدگاهی فراتر از وابستگی‌های ملیتی، زنان غیرایرانی مانند رودابه، ته‌مین، فرنگیس و منیژه با اندیشه و کنشی والا، مقبول فرهنگ ایرانی می‌شوند. زنان اغلب پوشیده‌روی، با روحیه‌ای لطیف اما مقاوم و سرسخت در برابر مشکلات بوده و از حمایت مردان برخوردارند (مذهب، ۱۳۷۴: ۲۲۷-۲۲۹) اما زنانی مانند همای چهارآزاد (خالقی، ۱۳۶۶-۱۳۸۴: ۵/۴۸۷-۱/۴۸۸-۹)، قیدافه پادشاه آندلس (همان، ۱۳۷۴: ۵۱/۵۲-۶۷۱/۵۲-۶۸۹)، آرم‌دخت و پوران‌دخت (مول، ۱۳۸۴: ۷/۲۱۰-۱/۲۱۲-۱۴) به پادشاهی رسیده و سیندخت سفیر صلح بین دو کشور می‌شود (خالقی، ۱۳۶۶-۱۳۸۴: ۱/۲۳۷-۲۴۴/۱۱۷۹-۱۰۷۰).

در شاهنامه از سه زن یاد شده که می‌توان آنها را پهلوان بانو نامید، زیرا علاوه بر مهارت‌های جنگاوری پهلوانان مرد، خصلت‌های زنانه خود را نیز حفظ کردند. اولین پهلوان بانو، بانو گشسب دختر رستم بوده که در شاهنامه فردوسی نسخه تصحیح ژول مول و نسخه خالقی مطلق بر اساس سه شاهنامه از جمله دست‌نویس کتابخانه عمومی دولتی لنینگراد مورخ (۷۳۳)، دست‌نویس کتابخانه ملی پاریس مورخ (۸۴۴) و دست‌نویس انستیتو خاورشناسی فرهنگستان علوم شوروی مورخ (۸۴۹) به او اشاره شده است. این پهلوان بانو سوارکار معرفی شده که خواستگاران مانند فغفور، قیصر، خاقان چین و توس داشته اما رستم فقط گیو را لایق همسری دخترش می‌بیند (همان، ۴۳۷/۲) و (مول، ۱۳۵۳: ۲/۲۵۵-۲۵۶/۴۰۰-۴۰۸).

غفوری بیان می‌کند با وجود اینکه ویژگی‌های بیشتری از گشسب بانو در شاهنامه ذکر نمی‌شود اما به سرگذشت و رشادت‌های او در چند منظومه پهلوانی که پس از شاهنامه سروده شده، مانند بهمن‌نامه (ایران‌شاه‌بن ابی‌الخیر، ۱۳۷۰: ۲۴۶-۵۶۱)، بانو گشسب‌نامه (بانو گشسب‌نامه: ۱۳۸۲: ۷۵-۵۶)، شهریارنامه (مختاری، ۱۳۹۷: ۷۴۵، ۴۸۲، ۳۹۰)، و زرین‌قبادنامه (زرین‌قبادنامه، ۱۳۹۳: ۱۰۲۷-۱۲۳۹) پرداخته می‌شود (غفوری، ۱۳۹۹: ۲۲۱-۲۲۵).

پهلوان بانوی مطرح در شاهنامه گردآفرید، زره‌پوش، طلایه‌دار رزم، سوارکار، کماندار و نیزه‌انداز است. او در مهارت جنگاوری همپای پهلوانی مانند سهراب بوده (تصویر ۲۰) (خالقی، ۱۳۶۶-۱۳۸۴: ۲/۱۳۲-۱۳۳/۱۷۷-۲۰۲) و همچنین به تدابیر زنانه، نرم‌گفتاری و شیرین‌سخنی هم آگاهی دارد (همان، ۱۳۴/۲-۱۳۵/۱۳۳-۲۳۲).

سومین پهلوان بانو، گردیده خواهر بهرام چوبین که مهارت‌های سوارکاری، جنگاوری، فراست و دوراندیشی دارد، بُبرگ و سپاهیان‌ش را شکست می‌دهد (مول، ۱۳۵۳: ۷/۱۲۴-۱۲۶/۱۰-۲۹۱۰/۱۲۶-۲۹۶۲). گردیده مهارت‌های رزمایش خود را به خسرو پرویز نشان داده (همان: ۱۳۳۷-۱۳۴/۱۳۶-۳۱۳۶) و پس از ازدواج با او، حکومت ری را طلب می‌کند (همان: ۱۳۷/۱۳۷-۳۲۱۷/۳۲۲۵). در شاهنامه شهری خاص به نام هروم (حوالی گنجه یا همان روم) ذکر شده که مشابه شهر زنان آمازونی و متأثر از اساطیر یونانی است (مهدب، ۱۳۷۴: ۱۳۹-۱۴۱). زنانی جنگاور که به نشانه پیروزی بر پهلوانان مرد، تاجی زرین بر سر گذاشته و شهر خود را بدون حضور مردان اداره می‌کنند (خالقی، ۱۳۶۶: ۱۳۸۴-۸۵/۶-۱۳۸۴/۸۸-۱۲۳۳).

ویژگی‌های جهان‌بینی، باطنی، جسمانی، ملی و میهنی ابرقهرمانان و پهلوانان

با بررسی شاهنامه، بیست و یک ویژگی منحصر بفرد از پهلوانان کشف شد که علت کشش گری متفاوت آنان در شرایط مختلف

تصویر ۲۰: گردآفرید و سهراب اثر جوزف راتر، مأخذ: URL20.

جنگی، ارتباط با یکدیگر و پادشاهان و همچنین خداوند

یکتا و دیدگاهشان به زندگی و مرگ بود. خصوصیات اعتقادی پهلوان با عنوان ویژگی‌های جهان‌بینی، الگوهای رفتاری آنها با عنوان ویژگی‌های باطنی، خصوصیات فیزیکی، ظاهری و قدرت‌های آنان در ویژگی‌های جسمانی و همچنین کنش وطن‌پرستی آنان در ویژگی‌های ملی و میهنی دسته‌بندی شد. این ویژگی‌ها همراه با چند مثال از شاهنامه در (جدول ۲) خلاصه شد، همچنین بعضی از این ویژگی‌ها در شاهنامه پرتکرار بوده اما در بخش مثال فقط می‌توان به چند عنوان اشاره کرد.

جدول ۲. ویژگی‌های جهان‌بینی، باطنی، جسمانی، ملی و میهنی پهلوانان، مأخذ: تألیف نویسندگان			
دسته‌بندی	ویژگی و نگرش	رویه و عملیات	مثال از شاهنامه
ویژگی‌های جهان‌بینی	پرستش و توکل بر خدا	توکل عمل اصلی پیروزی و قدرت	● یاری خداوند عمل پیروزی در جنگ‌های پهلوانانی مانند رستم، ^۱ اسفندیار، ^۲ بهرام گور، ^۳ کیخسرو ^۴ و گوی. ^۵
	عرفان و اعتکاف	خلق و خوی روحانی، دنیاگریزی و کنه‌گیری از سلطنت	● پرستش خداوند و کنه‌گیری از سلطنت مانند لهراسب ^۶ و کیخسرو. ^۷ ● مش صلح‌طلبانه ایرج و بخشیدن تاج و تخت به برادرش ^۸
	اعتقاد به مرگ	گرفتار شدن قوی‌ترین پهلوان در کلم مرگ	● آمادگی برای مرگ پهلوانانی مانند رستم، ^۹ کیخسرو، ^{۱۰} توس و گودرز. ^{۱۱} ● پیشگویی طالع و دیدن زمان و عمل مرگ مانند اسفندیار ^{۱۲} و بهرام ^{۱۳} ● پیش‌بینی مرگ در خواب مانند سیلوش. ^{۱۴}
	عدالت‌گستری	عدالت‌خواهی از ارزش‌های اصلی یک پهلوان و پادشاه	● برقراری عدالت توسط افرودی مانند هوشنگ، ^{۱۵} لهراسب، ^{۱۶} اردشیر، ^{۱۷} قوشیروان (کسری). ^{۱۸}
	اعتقاد به سرنوشت و تقدیر الهی	تقدیر الهی علت وقوع حوادث و عدم تلاش برای تغییر سرنوشت	● پیشگویی طالع نوزاد پس از تولد مانند سیلوش ^{۱۹} و بهرام ^{۲۰} ● تأثیر سرنوشت بر نتیجه جنگ ^{۲۱} ● تأثیر تقدیر الهی در سرنوشت افراد مانند زال ^{۲۲}
	انتقام‌جویی شخصی	عمل مهم در شکل‌گیری جنگ‌ها	● انتقام‌جویی پهلوان از دیگران مانند رستم از شغاد، ^{۲۳} بهمن از خاندان رستم، ^{۲۴} فربرز از ورزاد ^{۲۵}
	خردورزی و تدبیر	مجاز بودن تدبیر (نیرنگ) استوار بر اصول اخلاقی	● تدبیر اسفندیار در ساخت وسیله‌ای برای کشتن ژدها و سیمرغ ^{۲۶} ● خردورزی در پاسخ به سؤالات مانند زال ^{۲۷} ● تدبیر در نجات جان انسان‌ها مانند ارماتک و گرماتک ^{۲۸} ● تدبیر تغییر پوشش به ظاهر بزرگان برای نفوذ به دژهای تسخیرناپذیر یا ورود به شهر دشمن مانند اردشیر، ^{۲۹} اسفندیار ^{۳۰} و رستم ^{۳۱}
مهارت‌های متنوع	مسئولیت‌پذیری	پذیرفتن مسئولیت کارهای بزرگ و غیرممکن	● مسئولیت‌پذیری رستم در مأموریت‌هایی مانند نجات بیژن، ^{۳۲} نجات کیکاوس از هلمواران، ^{۳۳} کمک به سپه ایران در کوه هماون ^{۳۴} ● مسئولیت‌پذیری اسفندیار در تبلیغ دین زرتشت در چند کشور، ^{۳۵} دفع سپه لرجاسب، ^{۳۶} نجات خواهرانش از روئین‌دژ ^{۳۷} و اجرای دستورالعمل گشتاسب ^{۳۸}
	مهارت در انواع فنون و دلایل پیروزی بر دشمنان	مهارت در انواع فنون و دلایل پیروزی بر دشمنان	● مهارت بالادر تیراندازی مانند بهرام، ^{۳۹} رستم، ^{۴۰} و فرود ^{۴۱} ● کسب مهارت‌های متنوع جنگاوری مانند زال ^{۴۲} و بهرام ^{۴۳}

جدول ۲. ویژگی‌های جهان‌بینی، باطنی، جسمانی، ملی و میهنی پهلوانان، مأخذ: تألیف نویسندگان			
دسته‌بندی	ویژگی و تکرار	رویه و عملیات	مثال از شاهنامه
ویژگی‌های باطنی	سخنوری و بصیرت	سخنوری در نهم‌نگری، ستایش خود و دیگران و بصیرت در امور لشکری و کشوری	● سخنوری درباره افتخار ^{۲۴} و مهارت‌های خود مانند رستم ^{۲۵} ● سخنوری در کودکی مانند بهرام ^{۲۶} ● سخنوری در نوشتن نامه مانند زال، ^{۲۷} سلم ^{۲۸} و کیخسرو. ^{۲۹}
	شجاعت و پایداری	شجاعت عمل کش‌های خارق‌العاده پهلوان در موقعیت‌های خطرناک	● شجاعت پهلوانان و مقابله با موجوداتی خطرناک مانند گرگ و ژدها ^{۵۰} ، شیر ^{۵۱} و گرز. ^{۵۲} ● شجاعت و پایداری پهلوان تا لحظه مرگ مانند سیاوش ^{۵۳}
	آموزش اصول پهلوانی	یادگیری منش پهلوانی در کودکی از پهلوانان بزرگ	● رستم برترین آموزگار در شاهنامه و آموزش انواع مهارت‌ها به سیاوش، ^{۵۴} بهمن ^{۵۵} و آوای زلی. ^{۵۶} ● آموزش بزرگ‌خاندان به کودک مانند گورز به بیژن ^{۵۷} و فریدون به منوچهر. ^{۵۸}
	تسلیم‌پذیری	مقاومت پهلوان در برابر عملکرد اشتبه دیگران	● تسلیم‌پذیری پهلوان مقابل فرمان پادشه مانند سیاوش مقابل کیکائوس ^{۵۹} و کاوه آهنگر مقابل ضحاک. ^{۶۰}
ویژگی‌های جسمانی	پندپذیری و نصیحت‌گری	پندپذیری و نصیحت‌گری پهلوان	● پند پهلوان به پادشاهان مانند زال به کیکائوس ^{۶۱} و کیخسرو. ^{۶۲} ● نصیحت پهلوان به پهلوانی دیگر مانند رستم به اسفندیار، ^{۶۳} زوهره به رستم، ^{۶۴} بهرام و زنگه به سیاوش. ^{۶۵} ● پند خردمندان به پهلوان مانند منذر به بهرام. ^{۶۶}
	کسب نام(هویت) و بزرگی	حفظ نام نیک عمل عزت و سربلندی	● نام‌جویی پهلوان ^{۶۷} ● اصل و نسب یکی از عوامل بزرگی. ^{۶۸} ● دوری از بلندی ^{۶۹} و علم پذیرش اسارت. ^{۷۰}
	تولد و رشد خارق‌العاده	تولد متفاوت پهلوان و جثه بزرگ در نوزادی، رشد سریع در خردسالی	● تولد متفاوت پهلوان مانند رستم ^{۷۱} ● توانایی و قلمت بلند رستم ^{۷۲} و سهراب ^{۷۳} در کودکی. ● قلمت اورمزد هنگام تولد، ^{۷۴} کودکی متفاوت کیخسرو. ^{۷۵}
	نیروی جسمانی بالا و روئین‌تنی	قدرت بالا یکی از عوامل پیروزی پهلوان	● قدرت و سرعت بالای رستم در کشتن پهلوانان بدکاری مانند چنگش، ^{۷۶} پیلسم ^{۷۷} و پیروزی بر پهلوانانی مانند کلوس کشلی، ^{۷۸} پولادوند ^{۷۹} و کلاه‌ور. ^{۸۰} ● قدرت زیاد رستم در بلند کردن، ^{۸۱} پرتاب ^{۸۲} و دور کردن ^{۸۳} اجسام بسیلر سنگین. ● روئین‌تنی اسفندیار ^{۸۴} و شاپور اول از نژاد بهمن. ^{۸۵} ● استقامت و قدرت گاو در نبرد با لشکر هزار نفری پیران به تهای. ^{۸۶} ● قدرت نه پهلوان و پیروزی بر لشکر سی هزار نفری افراسیاب. ^{۸۷}
ویژگی‌های جسمانی	کسب قدرت با عمل بیرونی مانند زره	استفاده پهلوان از زره، دفع‌کننده ضربات دشمن	● پوشیدن بریران توسط رستم در جنگ‌ها. ^{۸۸} ● استفاده گاو ^{۸۹} و بیژن ^{۹۰} از زره سیاوش با قابلیت نفوذناپذیری، ^{۹۱} زره شنگل، ^{۹۲} زره شیشه ^{۹۳} و زره اسفندیار. ^{۹۴}
	کارهای شگفت	شکست موجودات غیرطبیعی و استفاده از عوامل جادویی	● احضار سیمرغ با سوزاندن پر ^{۹۵} و شفای زخم با پراو. ^{۹۶} ● استفاده از وسایل جادویی مانند جلم‌جهان‌نما ^{۹۷} و قلع آب کیشله ^{۹۸} ● شکست موجودات جادویی و غیرطبیعی مانند گرگ، شیر، ژدها و سیمرغ، ^{۹۹} شیرژدها و ژدهای دریایی. ^{۱۰۰} ● انواع طلسم‌شکنی مانند شکستن جادوی پادشه ملزندان، ^{۱۰۱} زن‌جلو، ^{۱۰۲} دیو سپید، ^{۱۰۳} ضحاک و دیوان ^{۱۰۴} و بزور جلوگر. ^{۱۰۵} ● غلبه بر دیوان و افسونگران ^{۱۰۶} و کشتن اکوان دیو. ^{۱۰۷} ● پیکرگردلی فریدون به ژدها. ^{۱۰۸}
	پرخوری	نیاز به خوراک زیاد به دلیل جثه بزرگ و قدرت بالای رستم	● تغذیه رستم از ده دایه در نوزادی، در خردسالی به لاله غنای پنج مرد ^{۱۰۹} و در بزرگسالی بیشتر از یک گاو بریان. ^{۱۱۰}
	میهن‌پرستی و شاه‌دوستی	میهن‌پرستی موجب اطاعت اوامر پادشه	● تسلیم بودن پهلوانان با وجود داشتن موقعیت بالا در برابر اوامر پادشه مانند تسلیم بودن سوفزای در برابر دستور قباد، ^{۱۱۱} فرمان‌برداری اسفندیار از گشتاسب و رفتن به زندان ^{۱۱۲} ● شلدوستی زرمهر و بخشیدن قباد ^{۱۱۳} ، شاه‌دوستی گشتهم و اشتیاق دیدن کیخسرو قبل از مرگ. ^{۱۱۴}

خالقی، ۱۳۶۶-۱۳۸۴/۱: ۷۸، ۳۳۳

همان^{۳۹} ۳۷۴/۶-۱۷۷/۲۷۸-۲۲۵.

همان^{۷۷} ۳۹۶/۲-۳۹۸-۲۵۰-۲۷۶.

جدول ۳. ویژگی‌های جهانی، باطنی، جسمانی، ملی و جهانی ابرقهرمانان. مأخذ: تألیف نویسندگان			
دست‌بندی	ویژگی و نگرش	رویه و عملیات	مثال از پویانمایی و داستان‌ها
	پذیرفتن مسئولیت	قبول مسئولیت انجام کار درست	- اجرای برنامه پاسخگویی ابرقهرمانان در برابر اعمال خود توسط آیرون من در Civil War (2006) - ایستادگی رید مقابل دکتر آرکتیکس، پذیرش مسئولیت عملکرد خود و نجات سه‌قلوها در Fearless (2020)
	عدم کسب شهرت	هلف اصلی، کشش ابرقهرمانی نه کسب شهرت	- عدم شهرت طلای ابرقهرمانانی مانند بتمن و سوپرمین - عدم تأثیر نظر مردم بر انجام وظایف ابرقهرمانی حتی با دید منفی جامعه نسبت به ابرقهرمان مانند اسپایدرمن در The Spectacular Spider-Man (2008-2009)
	مهارت‌های متنوع	مهارت در انواع فنون، تکنولوژی و دانش‌های گوناگون	- مهارت بتمن و پسرش در انواع فنون‌ها و غلبه بر انجمن جغدها در Batman vs Robin (2015) - کسب مهارت‌های رزمی سلوهای جک از کودکی برای مبارزه با آکو در Samurai Jack (2001-2017)
	نقاط ضعف درونی	تکامل شخصیت در صورت غلبه بر نقاط ضعف درونی	مقابله دکتر استرنج با غرور خود و یادگیری اصول جادوگری تا مرحله استادی در Doctor Strange (2007)
	آموزش اصول ابرقهرمانی	اهمیت آموزش قوانین و روحیه ابرقهرمانی به نسل جوان‌تر	- آموزش جهش‌یافته‌های جوان در مدرسه پروفیسور اکوایر و گروه مردان ایکس - آموزش اصول ابرقهرمانی بتمن به پنج پسر با عنوان راین در گذر زمان - آموزش اسپایدرمن به مایلو مورالز در کسب مهارت و روحیه ابرقهرمانی در Spider-Man Into the Spider-Verse (2018)
	شجاعت و تسلیم‌ناپذیری	غلبه بر مشکلات دشوار با شجاعت و پایداری	شجاعت فرزندان ابرقهرمانان پس از کشته شدن والدینشان و مبارزه با اولتران در Next Avengers Heroes of Tomorrow (2008)
	پندپذیری و نصیحت‌گری	نیاز به راهنمایی و پندگیری برای اصلاح عملکرد ابرقهرمانی	- نصیحت‌گری استاکان ابرقهرمان و پندپذیری ابرقهرمانان نوجوان - نصیحت عمومی بن^{۲۹} و تأثیر آن بر تمام کشش‌های ابرقهرمانانه اسپایدرمن در The Spectacular Spider-Man (2008-2009) - نصیحت آلفرد به بتمن درباره مسئولیت‌پذیری و تشکیل خانواده در The LEGO Batman Movie (2017)
	نقطه ضعف جسمانی	یکی از عوامل شکست ابرقهرمانان بهره‌گیری ابرشروع از نقاط ضعف جسمانی علیه آنها	- اشاره به نقاط ضعف سوپرمین و ملش‌مهاتر در Superman Man of Tomorrow (2020) - نقطه ضعف هلن پلر (لاستی گرل) در برابر سرمای شدید در The Incredibles 2 (2018)
ویژگی‌های جسمانی	نیروی جسمانی بالا و قدرت‌های شگفت‌انگیز	سطوح مختلف نیروی جسمانی و قدرت‌های خلاقانه	- قدرت بالای اسپایدرمن در بلند کردن آولر چنتلتی و نجات خود از زیر آنها در the Amazing Spider-Man #33 (1963) - نگه داشتن توده یخی عظیم و نابود کردن آن توسط نزا و نجات شهر در Nezha (2019) - محدوده وسیع و غیرقابل شمرش قدرت‌های ابرقهرمانان و در داستان‌ها و پویانمایی‌های ابرقهرمانی
	کسب قدرت با تکنولوژی و عملی بیرونی	نیروهای وابسته به تکنولوژی، موجودات یا وسایلی خاص و جادویی	- کسب قدرت سایبورگ و مرد مورچه‌ای از تکنولوژی و ابزارهای هوشمند - کسب قدرت لادولد براک از یک سیمپوت فضایی به نام ونوم - کسب قدرت کت‌نور و لیدی‌باک و ابرقهرمانان دیگر از موجودات جادویی متصل به جواهراتی خاص مانند گوشواره یا حلقه در Miraculous Tales of Ladybug and Cat Noir (2015-2020)
	ویژگی‌های ملی و جهانی	جان‌فشانی برای شهر یا کشور خود	- کلینتان آمریکا نماد یک ابرقهرمان میهن‌پرست - تلاش و جان‌فشانی بسیاری از ابرقهرمانان برای نجات شهرشان از خطرات - جلوگیری از حمله لشکر عظیم ابرشروعان به گاتهام و نجات آن توسط بتمن و پلارش در The LEGO Batman Movie (2017)

^{۲۹} جمله (With great power there must also come great responsibility) اولین بار در داستان‌نمای (Amazing Fantasy #15 (1962) بکار رفت که بعدها در فیلم‌های سینمایی و پویانمایی‌های اسپایدرمن، بیان آن به بن پارکر (عموی اسپایدرمن) تعلق گرفت.

جدول ۳. ویژگی‌های جهانی، باطنی، جسمانی، ملی و جهانی ابرقهرمانان. مأخذ: تألیف نویسندگان			
دستبندی	ویژگی و نگرش	رویه و عملیات	مثال از پویانمایی و داستان‌ها
	اتحاد در برابر تهدیدات جهانی و کهنستانی	تشکیل تیم ابرقهرمانی برای مقابله با مخاطرات بزرگ جهانی و کیهانی	- تشکیل گروه‌های ابرقهرمانی مانند اونجرز، جاستیک‌لیگ، گرین‌لترن و تایتان‌های نوجوان و مقابله با بحران‌های بزرگ در جهان - مبارزه‌ها: هل‌جوردن اولین عضو زمینی در گروه محافظان فضایی گرین‌لترن، با نیروی خطرناک فانوس زرد در (2009) Green Lantern First Flight
	تنوع در ملیت‌ها	تفاوت نژادی ابرقهرمانان سبب جذب قشر بیشتری از بینندگان	- وجود ابرقهرمانان سیاه‌پوست مانند بلک‌پتر، لوک‌کیچ، فالکون، کلوک، سایبورگ و مایلز مورالز و ابرقهرمانانی با ملیت‌های مختلف مانند بلک‌ویدوی روسی، شالگچی چینی، ولورین کلتانی و کلاخان پاکستانی - تعلق به زمین و کلتاسی دانستن خود با وجود تولد در سیاره کریپتون و فضایی بودن سوپرمن در (2020) Superman Man of Tomorrow

در راستای جمع‌بندی یافته‌های پژوهش و مقایسه دقیق‌تر عوامل ماهیتی، کنشی و ویژگی‌های ابرقهرمان با پهلوان دو جدول زیر ارائه می‌شود: یافته‌های حاصل از مقایسه ابرقهرمان و پهلوان، بر اساس عوامل مأموریت، قدرت و هویت به همراه تأثیر کنش در جامعه، نوع و علت مرگ آنها در (جدول ۴) خلاصه شد.

جدول ۴. مقایسه عوامل ماهیتی و کنشی ابرقهرمان و پهلوان، مأخذ: تألیف نویسندگان			
عوامل	ابرقهرمان	پهلوان	عامل تفاوت
مأموریت	✓	✓	زمان انتخاب هدف و مأموریت پهلوان در کودکی و ابرقهرمان پس از بروز قدرت‌ها
قدرت‌ها	✓	✓	گستره وسیع و تنوع بیشتر قدرت‌ها در ابرقهرمان نسبت به پهلوان
اسم رمز	✓	✓	تعداد القاب بیشتر در پهلوان و کاربرد متفاوت آن با ابرقهرمان
لباس خاص	✓	✓	فراگیری بیشتر و الزام لباس خاص در ابرقهرمان
هویت مخفی	✓	-	نیاز شخصی ابرقهرمان در داشتن هویت مخفی
کنش‌گری	✓	✓	کنش‌گری وسیع پهلوان و ایجاد تغییرات بزرگ در جامعه نسبت به ابرقهرمان
خاستگاه	✓	-	طریقه متفاوت کسب قدرت‌ها و هدف در ابرقهرمان
مرگ	✓	✓	- علت مرگ در ابرقهرمان، هدف والا و در پهلوان کنش خود - نوع مرگ ابرقهرمان نمادین و قابل بازگشت و در پهلوان قطعی و بدون بازگشت

(جدول ۵)، مقایسه یافته‌های (جدول ۲ و ۳) و شباهت و تفاوت ویژگی‌های ابرقهرمان با پهلوان را نشان می‌دهد. ملاک شباهت بر اساس وجود یک ویژگی در هر دو شخصیت بدون لحاظ تفاوت‌های جزئی بوده که بر اساس موقعیت و هدف شخصیت‌ها تغییر می‌کند. معیار تفاوت در ویژگی‌ها، کلی و ساختاری بوده و داشتن یک ویژگی یا عدم آن در ابرقهرمان و پهلوان مد نظر است.

۵. مقایسه ویژگی و نگرش ابرقهرمان و پهلوان، مأخذ: تالیف نویسندگان			
ویژگی و نگرش			
دسته بندی	شباهت‌ها		تفاوت‌ها
	ابرقهرمان/ پهلوان		پهلوان
جهان‌بینی	اعتقاد به سرنوشت/ تقدیر الهی	- برتری جان انسان‌ها - ممنوعیت کشتن انسان‌ها - برتری خوبی از بدی - عدم انتقام‌جویی	- پرستش و توکل بر خدا - عرفان و اعتکاف - اعتقاد به مرگ - عدالت‌گستری - انتقام‌جویی شخصی
باطنی	- نبوغ و دانش/ خردورزی - پذیرفتن مسئولیت - مهارت‌های متنوع - آموزش اصول ابرقهرمانی/ پهلوانی - شجاعت و تسلیم‌ناپذیری - نقاط ضعف درونی - پندپذیری و نصیحت‌گری	عدم کسب شهرت	- کسب نام و بزرگی - سخنوری و کاردانی
جسمانی	کسب قدرت با عامل خارجی	نیروی جسمانی و	نیروی جسمانی و قدرت‌های

۵. مقایسه ویژگی و نگرش ابرقهرمان و پهلوان، مآخذ: تالیف نویسندگان			
ویژگی و نگرش			
دسته بندی	شباهت ها		تفاوت ها
	ابر قهرمان/ پهلوان		پهلوان
	● نقاط ضعف جسمانی ● کارهای شگفت، شکست موجودات فراطبیعی و استفاده از عوامل جلویی		باورپذیر ● تولد و رشد خارق العاده ● پرخوری
ملی و میهنی یا جهانی	● میهن پرستی		● اتحاد در برابر تهدیدات جهانی و کهنکشان ● تنوع در ملیت ها ● اطاعت اوامر پادشاه

نتیجه

بر اساس پرسش پژوهش که ابرقهرمان و پهلوان چه شباهت‌ها و تفاوت‌هایی در تعریف، ماهیت، ویژگی‌ها و کنش‌گری دارند؟ و در پاسخ به آن، با توجه به تعاریف ابرقهرمان و پهلوان که در بخش (قهرمان، پهلوان و ابرقهرمان) بیان شد و همچنین بر مبنای (جدول ۴)، پهلوان دارای تمام ماهیتی (مأموریت، قدرت و هویت) و کنشی به جز هویت مخفی و خاستگاه بوده اما در هرکدام از آنها به دلیل مغایرت در نیازها و شخصیت‌پردازی با ابرقهرمان و خلق پهلوان براساس هویت ملی - ایرانی متفاوت است.

همچنین با بررسی ویژگی‌های بین این دو شخصیت که در (جدول ۵) خلاصه شده بود نتایج زیر حاصل شد:

بیشترین شباهت بین پهلوان و ابرقهرمان در ویژگی‌های باطنی بوده که نمایانگر ارزش بالای این خصوصیات در دو جامعه ایرانی و غربی است. همچنین تفاوت در ویژگی‌های عدم کسب شهرت ابرقهرمانان در مقابل کسب نام و بزرگی پهلوانان می‌تواند نمایانگر اهمیت نام و عجبین بودن آن با هویت پهلوانی و کنش‌های نمادین حماسی و جنگاوری باشد. در عین حال هدف و مأموریت ابرقهرمان او را از کسب شهرت دور می‌کند، زیرا ابرقهرمان چه به واسطه کنش‌های نمادینش در بین مردم محبوب یا منفور جامعه شود باید به انجام کار درست ادامه دهد.

تفاوت عمده ابرقهرمان و پهلوان در ویژگی‌های جهان‌بینی بوده که از نوع نگرش، موقعیت کنش‌گری و نقش متفاوت آنها در جامعه نشأت می‌گیرد. ویژگی‌های کشتن و انتقام‌گیری از دشمنان به علت نقش جنگاوری پهلوانان و محافظت از سرزمین ایجاب می‌شود اما ابرقهرمانان با داشتن بیننده جوان‌تر، باید برای الگوبرداری و تأثیرپذیری آنها مناسب بوده و در حیطه قوانین و ارزش‌های کلی جامعه قرار گیرند، به همین علت بر عدم انتقام‌جویی و منع کشتن انسان‌ها حتی ابرشروران تأکید می‌شود.

اشاره مستقیم به اعتقادات دینی پهلوان که بر پایه پرستش خداوند یکتا، اعتقاد به مرگ و سرنوشت مقدر شده الهی است، به دلیل سازگاری آنها با بیننده جامعه ایرانی - اسلامی بوده اما ابرقهرمانان غربی برای جذب بینندگان از هر قشر، آئین و کشور، علناً به دین خاصی اشاره نمی‌کنند. همچنین وابستگی ابرقهرمانان به کنش انسانی خود در نجات جهان و عدم یاری از خداوند در لحظات سخت، اعتقاد به قدرت مطلق خداوند بر جهان هستی و انسان‌ها را کم‌رنگ جلوه می‌دهد. با توجه به پیشینه کهن ایرانیان در یکتاپرستی و اسلام، این نگرش غربی می‌تواند اثر منفی بر بیننده نوجوان ایرانی داشته باشد.

با وجود شباهت در ویژگی‌های جسمانی بین ابرقهرمان و پهلوان، تفاوت اصلی از قدرت‌های بسیار زیاد و غیر واقعی ابرقهرمان نسبت به پهلوان نشأت می‌گیرد، البته پهلوانان شاهنامه در مقایسه با افراد عادی جامعه خود نیروهای بالاتر و تا حدی اغراق‌آمیز دارند اما در قیاس با توانایی‌های وسیع ابرقهرمانی، قدرت آنان واقعی و باورپذیرتر است. توانایی‌های فراانسانی و خیره‌کننده یکی از عوامل ماهیتی ابرقهرمان بوده که بیننده را در نگاه اول جذب خود کرده و با ایجاد علاقه‌مندی، موجب پیگیری داستان‌های ابرقهرمان و سپس شناخت کنش‌ها و اهداف ابرقهرمان توسط او می‌شود. در نتیجه ظاهر چشم‌گیر و قدرت‌های خارق‌العاده برای جذب اولیه بیننده

ضروری است. در حالی که نیروهای پهلوانان شاهنامه با توجه به زمان خلق آن، مناسب همان دوره بوده و برای بیننده نوجوان ایرانی که ناخودآگاه قدرت‌های پهلوان ایرانی را با توانائی‌های منحصر به فرد ابرقهرمان غربی مقایسه می‌کند، ناکافی است، بنابراین فرصت جذب اولیه از بین رفته و بیننده بدون شناخت از عوامل برتری پهلوان ایرانی در ویژگی‌های جهان‌بینی و میهن‌پرستی که در کنش او بروز پیدا می‌کند، همچنان به ابرقهرمان غربی پایبند می‌ماند.

اشتراک ویژگی میهن‌پرستی در هر دو شخصیت ابرقهرمان و پهلوان نمایانگر اهمیت این نگرش بوده و شخصیت بدون آن، هویت، اصل و نسب، ریشه و وابستگی به خاک سرزمینش را از دست می‌دهد. نگرش میهن‌پرستی اساس شخصیت پهلوان ایرانی بوده که به کنش‌های نمادین او جهت می‌دهد. این نگرش در اکثر ابرقهرمانان وجود داشته که ممکن است برای بیننده جهانی نتیجه معکوس دهد و به جای الگوگیری از اصل کنش در راستای علاقه‌مندی او به میهنش، بیننده را به وطن ابرقهرمان غربی نزدیک و نسبت به سرزمین خود بی‌تفاوت کند.

محدوده عملکرد، عامل تفاوت در ویژگی‌های ملی است زیرا گستره کنش پهلوان، سرزمین خود و چند قلمرو اطراف بوده، اما ابرقهرمان با بهره‌گیری از دانش و فناوری پیشرفته، امکان سفر و مبارزات کیهانی را پیدا می‌کند. علت مغایرت در بیشتر ویژگی‌ها بین ابرقهرمان و پهلوان از تفاوت در زمان خلق شدن، نقش‌پذیری در جامعه، ملیت و سن بیننده نشأت می‌گیرد.

مهم‌ترین تفاوت بین ابرقهرمانان زن و پهلوانان زن در ظاهر، شخصیت‌پردازی و کنش‌گری آنها نهفته است. ابرقهرمانان زن با دوری از ماهیت و کنش زنانه خود، عملکردی مردانه داشته و با لباس‌هایی بدن‌نما در جهت استفاده ابزاری و فروش بیشتر داستان‌نماها به تصویر کشیده می‌شوند. در حالی که پهلوانان زن با وجود مهارت‌های جسمانی، قدرت زنانگی، پوشش و نگرش خود را حفظ کردند.

در راستای خلق ابرقهرمان‌هایی جدید و جذاب در پویانمایی با اقتباس از آثار کهن ادبی و حماسی ایرانی، اولین قدم شناخت و کشف شباهت و تفاوت شخصیت ابرقهرمان با پهلوان در ماهیت، ویژگی‌ها و کنش است. بر این اساس استفاده از ویژگی‌های باطنی به علت اشتراک زیاد با ابرقهرمان موجب پذیرش بهتر بیننده شده و تمرکز بر ویژگی‌های جهان‌بینی پهلوان می‌تواند برای بینندگان جهانی تازگی داشته باشد. در عین حال به روزرسانی ویژگی‌های جسمانی پهلوان و کسب قدرت‌های بیشتر، مناسب ذائقه عادت‌یافته به نیروهای ابرقهرمانی بینندگان می‌شود. در نتیجه می‌توان با بهره‌گیری از اصول شخصیت‌پردازی و دوری از کلیشه‌های مرسوم و تأکید بر ویژگی‌های باطنی و جهان‌بینی و به روزرسانی کنش‌های جسمانی و استفاده از نمادها و موقعیت‌هایی که نمایانگر هویت ایرانی است، به الگویی برای خلق شخصیتی تازه رسید که برای بیننده ایرانی و جهانی جذابیت کافی داشته باشد. برای مثال می‌توان از ویژگی آموزش اصول پهلوانی توسط پهلوانانی بزرگ مانند رستم بهره گرفته تا به شخصیتی تازه با استعداد فراوان و قدرت‌های جذاب، تعلیم داده و در این راستا بر ویژگی‌های جهان‌بینی و باطنی پهلوان تأکید کند تا مناسب الگوبرداری بیننده ایرانی باشد. با در نظر گرفتن تمام این نکات، این پژوهش می‌تواند روشی را برای مقایسه ابرقهرمان با شخصیت قهرمان در فرهنگ‌های مختلف ارائه دهد. همچنین در راستای پژوهش‌های آتی، می‌توان به تأثیرات اجتماعی و فرهنگی ابرقهرمانان بر شکل‌گیری هویت ملی بینندگان کم‌سن‌تر در جوامع معاصر پرداخت.

تقدیر و تشکر

این مقاله برگرفته از پایان‌نامه کارشناسی ارشد انیمیشن با عنوان «کنش‌شناسی صفات ابرقهرمان به مثابه الگویی برای مخاطب در فیلم‌های منتخب سینمایی انیمیشن» بوده و به راهنمایی استاد راهنما سید نجم‌الدین امیرشاه کرمی، توسط زهرا بهرامی در زمستان ۱۳۹۹ در دانشگاه تربیت مدرس دفاع شده است.

تعارض و منافع

نویسندگان اعلام می‌دارند که در خصوص انتشار این مقاله تضاد منافع وجود ندارد. علاوه بر این، موضوعات اخلاقی از جمله سرقت ادبی، رضایت آگاهانه، سوء رفتار، جعل داده‌ها، انتشار و ارسال مجدد و مکرر و همچنین، سیاست مجله در قبال استفاده از هوش مصنوعی از سوی نویسندگان رعایت شده است.

منابع و مآخذ

- اسلامی ندوشن، محمدعلی. (۱۳۴۸). *زندگی و مرگ پهلوانان در شاهنامه*. سلسله انتشارات انجمن آثار ملی.
- اسلامی ندوشن، محمدعلی، (۱۳۸۶). *داستان داستان‌ها/رستم و اسفندیار در شاهنامه*. تهران: شرکت سهامی انتشار.
- اکبری، حسین و صمصام، حمید. ویژگی‌های شخصیتی جهان‌پهلوان رستم، در *کنگره بین‌المللی زبان و ادبیات*، مشهد. ایرانشاه بن ابی‌الخیر. (۱۳۷۰). *بهمن‌نامه*. به تصحیح رحیم عفیفی، تهران: علمی فرهنگی.
- بانوگشسپ‌نامه*. (۱۳۸۲). به تصحیح روح‌انگیز کراچی، تهران: پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی.
- پوردادود، ابراهیم. (۱۳۷۷). *یشت‌ها*. جلد دوم. تهران: اساطیر.
- تبریزی شهری، زهرا. (۱۳۹۱). *فرّ و شاهان و پهلوانان ایرانی*. فصلنامه علمی پژوهشی زبان و ادب فارسی (ادب و عرفان)، ۱۰۹-۱۲۶.
- ترابی مهربانی، مهدی. (۱۳۸۵). *قهرمانان ۶۵ ساله پویانمایی*. هنر و معماری، *فارابی*، ۶۲، ۳۵۴-۳۹۱.
- ترابی مهربانی، مهدی. (۱۳۹۳). *تاریخچه تحلیلی کمیک/ستریپ*. چاپ دوم. تهران: سوره مهر حوزه هنری.
- تقی‌پور، اشکان. (۱۳۸۵). *پهلوان و پهلوانی در فرهنگ و ادب پارسی*، رابطه پهلوان و نظام حکومتی در حماسه‌های کهن ایرانی. *بیمه و توسعه*، دوره جدید، ۷، ۳۸-۴۱.
- خالقی مطلق، جلال. (۱۳۹۸). *زنان شاهنامه*. ترجمه فرهاد اصلانی و معصومه پورتنقی. تهران: نگاه معاصر.
- دهخدا، علی‌اکبر. (۱۳۷۷). *لغت‌نامه دهخدا*، ج ۴، زیر نظر محمد معین و سید جعفر شهیدی، تهران: دانشگاه تهران.
- رحیمی، مصطفی. (۱۳۶۹). *تراژدی قدرت در شاهنامه*. چاپ اول. تهران: انتشارات نیلوفر.
- رستگار فسایی، منصور. (۱۳۸۳). *پیکرگردانی در اساطیر*. تهران: پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی.
- روزنبرگ، دانا. (۱۳۸۶). *اساطیر جهان: داستان‌ها و حماسه‌ها*. ترجمه عبدالحسین شریفیان. تهران: اساطیر.
- زرین قبادنامه. (۱۳۹۳). به تصحیح وحید رویانی، تهران: میراث مکتوب.
- سپهری، رقیه. (۱۳۸۱). *جام جهان‌نمای فردوسی*. تهران: نشر جام‌گل.
- صالحی، سیده سمانه و دیگران. (۱۳۸۹). *ترسیم موقعیت حقیقی پهلوانان در شاهنامه*. پرنیان‌سخن، در پنجمین همایش پژوهش‌های زبان و ادبیات فارسی، دانشگاه تربیت‌معلم سبزه‌وار.
- صیرفی، هایده. (۱۳۸۷). *مرام پهلوانی، گفتاری پیرامون واژه پهلوانی* بنابر متون کهن و شاهنامه، رشد آموزش تربیت‌بدنی، ۸(۲۷)، ۴-۵.

غفوری، رضا. (۱۳۹۹). ورا نام بانو گش دگو است (معرفی داستانی منظوم از ازدواج بانو گشسپ با گیو گودرز)، مجله علمی - پژوهشی شعر پژوهی (بوستان ادب) دانشگاه شیراز، ۴۶، ۲۱۹-۲۵۰.

فخراسلام، بتول و عربیانی، اشرف. (۱۳۸۹). ژرف‌شناختی شخصیت رستم، فصلنامه تخصصی ادبیات فارسی دانشگاه آزاد اسلامی مشهد، ۲۸، ۲۱۵-۱۹۱.

فردوسی، ابوالقاسم. (۱۳۵۳-۱۳۵۴). شاهنامه فردوسی. به کوشش ژول مول، ج ۱-۷. تهران: شرکت سهامی کتاب‌های جیبی، با همکاری انتشارات فرانکلین.

فردوسی، ابوالقاسم. (۱۳۶۳-۱۳۸۴). شاهنامه. به کوشش جلال خالقی‌مطلق، زیر نظر احسان یارشاطر. ج ۱-۶. کالیفرنیا، ایالات متحده آمریکا: انتشارات مزدا.

کریستین‌سن، آرتور ایمانوئل. (۱۳۷۷). نمونه‌های نخستین انسان و نخستین شهریار در تاریخ افسانه‌های ایرانیا، ترجمه احمد تفضلی و ژاله آموزگار، تهران: نشر نو.

کزازی، میرجلال‌الدین. (۱۳۷۶). رویا، حماسه، اسطوره. چاپ دوم. تهران: مرکز.

کمبل، جوزف. (۱۳۸۴). قدرت اسطوره. ترجمه عباس مخبر. تهران: مرکز.

مختاری. (۱۳۹۷). شهریارنامه. به تصحیح رضا غفوری، تهران: بنیاد موقوفات دکتر محمود افشار.

مکنزی، دیوید نیل. (۱۳۸۸). فرهنگ کوچک زبان پهلوی، ترجمه مهشید میرفخرایی، تهران: پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی.

مذهب، زهرا. (۱۳۷۴). داستان‌های زنان شاهنامه. چاپ اول. تهران: نشر قبله.

وگلر، کریستوفر. (۱۳۸۶). ساختار اسطوره‌ای در فیلمنامه. ترجمه عباس اکبری. تهران: نیلوفر.

یونگ، کارل گوستاو. (۱۳۸۶). انسان و سمبل‌هایش. ترجمه محمود سلطانی، تهران: جامی.

Chadwick, P. (1997). *Not That Old Chestnut! Comics Buyer's Guide*. 34.

Cocca, C. (2016). *Superwoman: Gender, Power, and Representation*, New York: Bloomsbury Academic.

Coogan, P. (2006). *The Superhero: The Secret Origin of a Genre*, Austin, TX: MonkeyBrain Book.

Coogan, P. (2018). Wonder Woman: superheroine, not superhero, *Journal of Graphic Novels and Comics*, 9, 7-10. <https://doi.org/10.1080/21504857.2018.1540137>.

Daniels, L. (2000). *Wonder Woman: The Complete History*, San Francisco: Chronicle Book, 19-33.

Duncan, R., & Smith, M. J. (2009). *The Power of Comics: History, Form & Culture*, New York: Continuum, 226.

Eco, U. (2004). *The Myth of Superman*, In *Arguing Comics: Literary Masters on a Popular Medium*, ed. Jeet Heer and Kent Worcester, Jackson, MS: University Press of Mississippi.

Fingeroth, D. (2007). *Disguised as Clark Kent: Jews, Comics, and the Creation of the Superhero*, New York: Continuum.

Goulart, R. (1997). The Second Banana Superheroes, In *All in Color for a Dime*, eds., Dick Lupoff and Don Thompson, New Rochelle, NY: Arlington House, 1970; Iola, WI: Krause Publications.

Knight, G. L. (2010). *Female Action Heroes: A Guide to Women in Comics, Video Games, film, and Television*, Santa Barbara, California: Greenwood, viii-xvi.

Merriam- Webster: Superhero Definition, Encyclopedia Britannica Company, Accessed on May 5, 2020. <http://WWW.merriam-webster.com/dictionary/superhero>.

Stuller, J. K. (2013). *What Is a Female Superhero? In What Is a Superhero?* eds. Robin Rosenberg and Peter Coogan, New York: Oxford University Press.

Taylor, A. (2007). He's Gotta Be Strong, and He's Gotta Be Fast, and He's Gotta Be Larger than Life: Investigating the Engendered Superhero Body, *The Journal of Popular Culture*, 40(2), 350. <https://www.academia.edu>.

URL1:<https://www.asriran.com/fa/news/242586/%D8%A7%DB%8C%D9%86-%D8%A8%D8%A7%D8%B2%D9%88%D8%A8%D9%86%D8%AF%D9%87%D8%A7-%D8%AA%D8%A7%D8%B1%DB%8C%D8%AE-%D8%AC%D9%88%D8%A7%D9%86%D9%85%D8%B1%D8%AF%DB%8C-%D8%B1%D8%A7-%D8%A8%D8%B1-%D8%A8%D8%A7%D8%AF-%D9%85%DB%8C-%D8%AF%D9%87%D9%86%D8%AF-%D8%AA%D8%AE%D8%AA%DB%8C-%D8%A2%D8%AE%D8%B1%DB%8C%D9%86-%D9%BE%D9%87%D9%84%D9%88%D8%A7%D9%86-%D8%A8%D9%88%D8%AF>

URL2:https://www.iran-pedia.org/wiki/%D9%88%D8%B1%D8%B2%D8%B4_%D8%AF%D8%B1_%D8%A7%DB%8C%D8%B1%D8%A7%D9%86

URL3: <https://gundeshapur.wordpress.com/2012/05/15/rostan-and-withe-elephant>.

URL4:<http://www.supermansouvenirs.com/comic-book-cover--superman-kryptonite-peel-amp-stick-comic-cover.html>.

URL5: <https://pin.it/2tjFo5aTe>.

URL6: <https://artang.ir/rustam-and-isfandiyar-combat>.

URL7: <https://comicsrus.com.au/products/flash-rebirth-53-variant-cover>.

URL8: <https://www.comicartfans.com/gallerypiece.asp?piece=1866245>.

URL9: <https://asylum-booksandgames.com/product/captain-america-vol-11-issue-1i>.

URL10: <https://everythingcomics.ca/products/75960620531801821-daredevil-18>.

URL11:<https://ana.ir/fa/news/910950/%D8%B3%D8%A8%D8%A8%E2%80%8C%D8%B4%D9%86%D8%A7%D8%B3%DB%8C-%D8%B4%D8%AE%D8%B5%DB%8C%D8%AA-%D8%B1%D8%B3%D8%AA%D9%85-%D8%AF%D8%B1-%D8%B4%D8%A7%D9%87%D9%86%D8%A7%D9%85%D9%87-%D9%81%D8%B1%D8%AF%D9%88%D8%B3%DB%8C>

URL12:-https://www.gstatic.com/tbn-encrypted/httpsCAU=Y&usqp%3DkdcKzZIF%3DWH%3Dfx%3DElk%3DTPHeq_TB%3Dw%3Dz%3DjwNnekd%3DHEdanWUSw.

URL13: <https://www.amazon.com/Heroes-Against-Hunger-Superman-Batman/dp/B00138397E>.

URL14:https://fa.wikipedia.org/wiki/%D8%AD%D8%B3%DB%8C%D9%86_%D9%82%D9%88%D9%84%D9%84%D8%B1%D8%A2%D9%82%D8%A7%D8%B3%DB%8C#/media/%D9%BE%D8%B1%D9%88%D9%86%D8%AF%D9%87%3AKayKhosrowMotherandGrandmother.jpg

URL15: <https://gundeshapur.wordpress.com/2012/05/28/siavash>.

URL16:https://www.reddit.com/r/Marvel/comments/zv43qy/the_death_of_norman_osborn_the_amazing_spiderman/?rdt=51015.

URL17: <https://pin.it/1dXNrHYD4>.

URL18:https://fa.m.wikipedia.org/wiki/%D8%B1%D8%B3%D8%AA%D9%85_%D9%88_%D8%B4%D8%BA%D8%A7%D8%AF

URL19: <https://www.flickr.com/photos/persianpainting/17085062846>.

URL20:<https://fa.m.wikipedia.org/wiki/%DA%AF%D8%B1%D8%AF%D8%A2%D9%81%D8%B1%DB%8C%D8%AF>

References

- Akbari, H., & Samsam, H. (2016). Vizhegi-haye Shakhshiati Jahan Pahlavan Rostam [Personality Traits of Jahan Pahlavan Rostam], at the *International Congress of Language and Literature*, Mashad, 1-9, <https://civilica.com/doc/581661>. [In Persian]
- Campbell, J. (2005). *Ghodrat-e Ostureh* [The Power of Myth], trans. Abbas Mokhber, Tehran: Markaz. [In Persian]

- Chadwick, P. (1997). *Not That Old Chestnut! Comics Buyer's Guide*.
- Christensen, A. E. (1998). *Nemuneh ha-e Nokhostin Ensan va Nokhostin Shahriar* [Les types du premier homme et du premier roi dans l'histoire Légendaire des Iraniens], trans. Ahmad Tafazoli and Jaleh Amuzegar, Tehran: Nashr-e No. [In Persian]
- Cocca, C. (2016). *Superwoman: Gender, Power, and Representation*, New York: Bloomsbury Academic.
- Coogan, P. (2006). *The Superhero: The Secret Origin of a Genre*, Austin, TX: MonkeyBrain Book.
- Coogan, P. (2018). Wonder Woman: superheroine, not superhero, *Journal of Graphic Novels and Comics*, 9, 7-10. <https://doi.org/10.1080/21504857.2018.1540137>.
- Daniels, L. (2000). *Wonder Woman: The Complete History*, San Francisco: Chronicle Book, 19-33.
- Dehkhoda, A. A. (1998). *Loghatnameh-e Dehkhoda* [Dictionary of Dehkhoda], vol. 4, Tehran: Tehran University. [In Persian]
- Duncan, R., & Smith, M. J. (2009). *The Power of Comics: History, Form & Culture*, New York: Continuum, 226.
- Eco, U. (2004). *The Myth of Superman*, In *Arguing Comics: Literary Masters on a Popular Medium*, ed. Jeet Heer and Kent Worcester, Jackson, MS: University Press of Mississippi.
- Eslami Nodooshan, M. A. (1969). *Zendegi va Marg-e Pahlavanan dar Shahnameh* [Life, élan and decease of the chivalrous in Shahnameh], Tehran: Selsele Entesharat-e Anjoman-e Asar-e Melli. [In Persian]
- Eslami Nodooshan, M. A. (2007). *Dastan-e Dastanha: Rostam va Isfandiar dar Shahnameh* [The Stories' Story, on Rostam and Isfaniar in Shahnameh], Tehran: Sherkat-e Sahami-e Enteshar. [In Persian]
- Fakhr Islam, B., & Arabiani, A. (2010). Jarfshenakhti Shakhshiat-e Rostam [In-depth knowledge of Rostam's personality], *Faslnameh Takhassosi Adabiat Farsi Daneshgah Azad Eslami Mashad*, 28, 191-215. <https://ensani.ir/fa/article/261357/ژرف-شناختی-شخصیت-روستم>. [In Persian]
- Ferdowsi, A. Q. (1987-2005). *Shahnameh* [Book of Kings], vols. 1-6, ed. Djalal Khaleghi Motlagh, New York, California: Persian Heritage Foundation under the imprint of Bibliotheca Persica and Mazda Publishers. [In Persian]
- Ferdowsi, A. Q. (1974-1975). *Shahnameh* [Book of Kings], vols. 1-7, ed. Julius Mohl, Tehran: Sherkat Sahami Ketabha-e Jibi and Entesharat Feranklin. [In Persian]
- Fingerioth, D. (2007). *Disguised as Clark Kent: Jews, Comics, and the Creation of the Superhero*, New York: Continuum.
- Ghafari, R. (2020). Vara Nam Banu Gash Dego Ast: Moarefi dstani Manzum az Ezdevaj Banu Goshasp ba Gudarz-e Giv [And Her name is Banu Goshasp: Introducing a Poetic Story about Banu Goshasp's Marriage to Giv Goudarz], *Majaleh Elmi-pajhooeshi Sherpajhoohi: Bustan Adab*, Shiraz University, 46, 219-250. <https://doi.org/10.22099/jba.2019.34187.3450>. [In Persian]
- Goulart, R. (1997). The Second Banana Superheroes, In *All in Color for a Dime*, eds., Dick Lupoff and Don Thompson, New Rochelle, NY: Arlington House, 1970; Iola, WI: Krause Publications.
- Ibn Abi Al-Khair, I. (1991). *Bahman nameh*, ed. Rahim Afify, Tehran: Elmi Farhangi. [In Persian]
- Jung, C. G. (2007). *Ensan va sambol-hayash* [Man and His Symbols], trans. Mahmud Soltanieh, Tehran: Jami. [In Persian]
- Karachi, R. ed., (2003). *Bano Goshaspnameh*, Tehran: Pajooeshgah olum-e Ensani va Motaleat-e Farhangi. [In Persian]
- Kazazi, M. D. (1997). *Roya, Hamase, Ostureh* [Dream, Epic, Myth], 2nd ed. Tehran: Markaz. [In Persian]
- Khaleghi Motlagh, D. (2019). *Zanan Shahnameh* [Women in the Shāhnāme: Their Historical Status within the Framework of Ancient and Medieval Sources], trans. Farhad aslani and Masoume Pourtaghi, Tehran: Negah Moaser. [In Persian]
- Knight, G. L. (2010). *Female Action Heroes: A Guide to Women in Comics, Video Games, film, and Television*, Santa Barbara, California: Greenwood, viii-xvi.

- Mackenzie, D. N. (2000). *Farhang Kuchak-e Zaban-e Palavi* [A Concise Pahlavi Dictionary], trans. Mahshid Mir-Fakhrayi, Tehran: Pajooeshgah Olum-e Ensani va Motaleat-e Farhangi. [In Persian]
- Merriam- Webster: Superhero Definition, Encyclopedia Britannica Company, Accessed on May 5, 2020. <http://WWW.merriam-webster.com/dictionary/superhero>.
- Mohazzab, Z. (1995). *Dastan-e Zanan-e Shahnameh* [The Story of Women in Shahnameh], Tehran: Qebleh. [In Persian]
- Mokhtari. (2018). *Shahriyarnameh*, ed. Reza Ghafouri, Tehran: Bonyad Moghufat Doctor Mahmud Afshar. [In Persian]
- Pourdavoud, E. (1998). *Yashtha* [Introduction to the Yashts], 2nd ed., Tehran: Asatir. [In Persian]
- Rahimi, M. (1990). *Tragedy Ghodrat dar Shahnameh* [The Tragedy of Power in Shahnameh], Tehran: Nilufar. [In Persian]
- Rastegar Fasai, M. (2004). *Paykargardani dar Asatir* [Metamorphosis in Myths], Tehran: Pajooeshgah Olum-e Ensani va Motaleat-e Farhangi. [In Persian]
- Rosenberg, D. (2007). *Asatir-e Jahan: Dstanha va Hamaseh- ha* [World My Theology: An Anthology of the Great Myths and Epics], ed. Abd al-Hossein Sharifiyan, Tehran: Asatir. [In Persian]
- Royani, V. ed., (2014). *Zarrin Qobadnameh*, Tehran: Miras Maktub. [In Persian]
- Salehi, S. S., & Hosseini Abbariki. S. A. & others. (2010). Tarsim Mogeiat Haghighi Pahlavanan dar Shahname [Depicting the True Position of the Pahlavans in the Shahnameh], *Parnian Sokhan in fifth Persian Language and Literature Research Conference*, Tarbiat Moalem Sbzevar University. <https://magirans.com/id/70241>. [In Persian]
- Sepehri, R. (2002). *Jam-e Jahan nama-e Ferdowsi* [Ferdowsi World Cup], Tehran: Jam-e Gool. [In Persian]
- Seyrafi, H. (2008). Maram-e Pahlavani, Goftari Piramon-e Vazheh Palavani Banabar Motun-e Kohan va Shahnameh [Maram Pahlavani, a Discussion About the Word Pahlavani According to Ancient Texts and the Shahnameh], *Roshd Amuzesh Tarbiat-e badani*, 8(27), 4-5. <http://noo.rs/Nlyx9>. [In Persian]
- Stuller, J. K. (2013). *What Is a Female Superhero? In What Is a Superhero?* eds. Robin Rosenberg and Peter Coogan, New York: Oxford University Press.
- Tabrizi Sharavi, Z. (2012). Farr va Shahan va Phlavanan Irani Farrehmand [Farr and Iranian Kings and Pahlavans with Farreh], *Erfaniyat dar Adab Farsi*, 15, 109-126. <http://erfaniyat.iauh.ac.ir/article-1-127-fa.html>. [In Persian]
- Taghipour, A. (2006). Pahlavan va Pahlavani dar Farhang-e Adab-e Farsi, Rabeteh Pahlavan va Nezam-e Hokumati dar Hamaseh-hae Kohan-e Irani [Pahlavan and Pahlavani in Persian Literature Culture, Relationship Between Pahlavan and Government System in Ancient Iranian Epics], *Bimeh va toseeh, new period*, 7, 38-41. <http://noo.rs/evkkj>. [In Persian]
- Torabi Mehrabani, M. (2005). Ghahramanan 65 Saleh Animation [65- Year Old Heros of Animation], *Farabi: Honar va memari*, 62 ,354-391. <https://ensani.ir/fa/article/28906/>- قهرمانان ۶۵ ساله پویانمایی. [In Persian]
- Torabi Mehrabani, M. (2014). *Tarikhcheh Tahlili-e Comic Strip* [Analytical History of Comic Strips], 2nd ed. Tehran: Sooremehr. [In Persian]
- Taylor, A. (2007). He's Gotta Be Strong, and He's Gotta Be Fast, and He's Gotta Be Larger than Life: Investigating the Engendered Superhero Body, *The Journal of Popular Culture*, 40(2), 350. <https://www.academia.edu>.
- Vogler, C. (2007). *Sakhtar-e Ostureh-Idar Filmnameh* [The Writer's Journey: Mythic Structure for Writers], trans. Abbas Akbari, Tehran: Nilufar. [In Persian]
- URL1:<https://www.asriran.com/fa/news/242586/%D8%A7%DB%8C%D9%86-%D8%A8%D8%A7%D8%B2%D9%88%D8%A8%D9%86%D8%AF%D9%87%D8%A7-%D8%AA%D8%A7%D8%B1%DB%8C%D8%AE-%D8%AC%D9%88%D8%A7%D9%86%D9%85%D8%B1%D8%AF%DB%8C-%D8%B1%D8%A7-%D8%A8%D8%B1-%D8%A8%D8%A7%D8%AF-%D9%85%DB%8C->

%D8%AF%D9%87%D9%86%D8%AF-%D8%AA%D8%AE%D8%AA%DB%8C-
%D8%A2%D8%AE%D8%B1%DB%8C%D9%86-
%D9%BE%D9%87%D9%84%D9%88%D8%A7%D9%86-%D8%A8%D9%88%D8%AF.

- URL2:https://www.iran-pedia.org/wiki/%D9%88%D8%B1%D8%B2%D8%B4_%D8%AF%D8%B1_%D8%A7%DB%8C%D8%B1%D8%A7%D9%86.
- URL3: <https://gundeshapur.wordpress.com/2012/05/15/rostan-and-withe-elephant>.
- URL4:<http://www.supermansouvenirs.com/comic-book-cover--superman-kryptonite-peel-amp-stick-comic-cover.html>.
- URL5: <https://pin.it/2tjFo5aTe>.
- URL6: <https://artang.ir/rustam-and-isfandiyar-combat>.
- URL7: <https://comicsrus.com.au/products/flash-rebirth-53-variant-cover>.
- URL8: <https://www.comicartfans.com/gallerypiece.asp?piece=1866245>.
- URL9: <https://asylum-booksandgames.com/product/captain-america-vol-11-issue-1i>.
- URL10: <https://everythingcomics.ca/products/75960620531801821-daredevil-18>.
- URL11:<https://ana.ir/fa/news/910950/%D8%B3%D8%A8%D8%A8%E2%80%8C%D8%B4%D9%86%D8%A7%D8%B3%DB%8C-%D8%B4%D8%AE%D8%B5%DB%8C%D8%AA-%D8%B1%D8%B3%D8%AA%D9%85-%D8%AF%D8%B1-%D8%B4%D8%A7%D9%87%D9%86%D8%A7%D9%85%D9%87-%D9%81%D8%B1%D8%AF%D9%88%D8%B3%DB%8C>.
- URL12:- https://www.gstatic.com/tbn-encrypted/httpsCAU=Y&usqp&kdcKzZIF^*WH*fx*EIk^T^PHeq_TB*W^z^jwNnekd^HEdanWUSw.
- URL13: <https://www.amazon.com/Heroes-Against-Hunger-Superman-Batman/dp/B00138397E>.
- URL14:https://fa.wikipedia.org/wiki/%D8%AD%D8%B3%DB%8C%D9%86_%D9%82%D9%88%D9%84%D9%84%D8%B1%D8%A2%D9%82%D8%A7%D8%B3%DB%8C#/media/%D9%BE%D8%B1%D9%88%D9%86%D8%AF%D9%87%3AKayKhosrowMotherandGrandmother.jpg.
- URL15: <https://gundeshapur.wordpress.com/2012/05/28/siavash>.
- URL16:https://www.reddit.com/r/Marvel/comments/zy43qy/the_death_of_norman_osborn_the_amaazing_spiderman/?rdt=51015.
- URL17: <https://pin.it/1dXNrHYD4>.
- URL18:https://fa.m.wikipedia.org/wiki/%D8%B1%D8%B3%D8%AA%D9%85_%D9%88_%D8%B4%D8%BA%D8%A7%D8%AF.
- URL19: <https://www.flickr.com/photos/persianpainting/17085062846>.
- URL20:<https://fa.m.wikipedia.org/wiki/%DA%AF%D8%B1%D8%AF%D8%A2%D9%81%D8%B1%DB%8C%D8%AF>.